Ükstiknumbri hind 5 senti

Rahwa Sõna

Ilmub 6 korda nädalas.

Toimetus ja talitus: Tallinn, W. Pärnu m. 31. Telefonid: toimetus [illegible] ja [illegible], talitus [illegible] ja [illegible]. Kaastöö awaldatakse tasuliselt, kui tasunõudmine käsikirjal märgitud. Tarwitamata käsikirjad hoitakse alal ainult autori soowil. Aadressi muutmine 20 senti. Kirjade aadress: „Rahwa Sõna", Tallinn.

Tellimise hind postiga: 1 kuu 1.25 kr. | 6 kuud 6.75 kr. 2 „ 2.50 | 12 „ 13.00 3 „ 3.50. Wäljamaale 3 kr. 25 s. kuus.

Kuulutuste hinnad: Kuulutuste küljel ühel weerul 5 senti milim., lehe eesotsas 10 s. mm., tekstis üles 12 s. mm., teksti kirjaga 15 s. mm. Tööliorgan. ja kohaomawalitsuslik kuulut. poolehinnaga.

Kuulutusi wõetakse wastu kella 2. „Rahwa Sõna" tellimisi wõtawad wastu [illegible] postiasutused ja oma tellimiste wastuwõtjad.

Nr. 93 (1534) Tallinnas, neljapäewal, 28. aprillil 1932. a. VI aastakäik

„Waba Maa" segab jälgi.

Strandmani patud sotsialistide kaela.

Tõde raudtee õlilepingust.

Meie lehes käsitatud raudteewalitsuse ja „a.-s. Kiwiõli" wahel O. Strandmani walitsuse ajal sõlmitud kiwiõli tellimise lepingu asjas wõtawad eile sõnakas sõna ka „Waba Maa" ja „Päewaleht".

„Waba Maa" seisukoht on muidugi teada see, et leping ise on wäga hea, leping oli aina õnnistuseks Eesti majandusele, sest leping olewat aidanud tõmmata „meie õlitööstusele wäliskapitali" jne. Kui riik praegu lepingu tõttu kahju saawat, siis olewat selles süüdi ... end. teedeminister A. Oinas!

Imestanult pärib lugeja, kuidas on see siis wõimalik! O. Strandmani walitsuse poolt sõlmitud lepingu tagajärgede eest peab järsku wastutama sotsialist A. Oinas! Kuid meie teame juba, et „Waba Maale" ei ole midagi wõimata. Lubatud on igasugune wassimine ja tõeolude moonutamine.

Nimelt olewat küll lepingu järgi õli alghinnaks määratud 50 kr. tonni eest, kuid 1932 a. jooksul ostetawa õli kohta olewat wõinud teedeministeerium 1931 a. detsembris nõuda õlihinna alandamist, kui õlihinnad wälisturul on langenud, — nii „Waba Maa" seletus.

Kuidas on lugu tõeliselt lepingu järgi? Kõige pealt leping „a.-s. Kiwiõliga" on sõlmitud wiimase ja raudteewalitsuse wahel, kuigi wabariigi walitsuse kinnitamisel. Lepingu täitjaks ei ole mitte teedeministeeriumi teiksainus eesotsas ministriga, waid majandusasjus suurel määral iseseisew raudteewalitsus.

Lepingu järgi (§ 1) on müüdud raudteewalitsusele umbes 25.000 t. põlewkiwi kütteõli, hinnaga kr. 50 tonni eest. „Õli suurmüügi turuhinna alanemise korral, alates 1. I. 1932 a. ja edasi tellimuse täitmise ajajooksul on raudteewalitsus õigustatud 1932 aastaks tellitawa õli awantuuri hinda (umbes 15.000 t. „R. S.") wastawalt alandama, kuid mitte alla 46,35 kr. per tonn." Edasi märkus II § 2 juurde: „Kiwiõli suurmüügi turuhind määratakse dets. kuul järgmise aasta peale kindlaks kodumaa kiwiõli tööstuste keskmise hinna järele; lahkarwamise korral lepingu osaliste wahel sel wiisil kindlaks tehtud suurmüügi turuhinna suhtes määrab suurmüügi turuhinna kindlaks Tallinna Börse komitee". — Nii lepingu wastawate osade täpne tekst.

Mis puutub küsimusse, kas raudteewalitsus dets.-kuul 1931. a. nõudis kiwiõli hinna alandust 1932. a. peale, siis on meil teada, et raudteewalitsus seda ka teinud. Läbirääkimised selles asjas peetud a.-s. „Kiwiõliga" siegi jaanuari lõpuni 1932. a., kuid ei annud tagajärge, ei olnud wõimalik teha kindlaks, et lepingus ettenähtud „keskmine suurmüügi hind" oleks sel ajal olnud alla 50 kr. tonni eest. Neid läbirääkimisi jälgis teedeministeeriumi peainspektori kaudu end. teedeminister A. Oinas, kuid ei wõinud loomulikult omalt poolt lepingu wastu tegutseda ja „nõuda hinnaalandust", mida ei wõimaldanud lepingus ettenähtud „keskmised suurmüügi hinnad". Raudteewalitsus pööras lõpuks ka börsikomitee poole, kuid ei saanud ka sealt abi õlihinna alandamiseks.

Oma alusetu kallaletungimisega end. teedeminister A. Oinas'ele, tungib „Waba Maa" isiklikult kallale õieti sellesaegsele raudteewalitsuse juhile ja praegusele teedeministrile J. Raudsepale, kelle otsekoheseks ülesandeks oli kiwiõli lepingu täitmine.

A.-s. „Kiwiõliga" sõlmitud lepingu halbus seisab selles, et ta on äärmiselt selgusetu ja seob liigselt raudteewalitsust, nagu seda on näiteks, kiwiõli hinna määramine aasta peale ette, eelmise aasta dets.-kuus, pealegi kus hinna alandamine wõib toimuda ainult kitsastes piirides. Kuid „Waba Maa" moraal on muidugi see, et ka õnnetu leping on hea, kui asi puutub tööerakondlasse, kui lepingu tagajärjed on halwad, siis tuleb otsida süüdi sotsialistide juures, — miks nad lepingut heaks ei teinud!

Lennuliin London Kaplinna wahel.

London, 27. aprillil. Täna awati korrapärane lennuühendus Londoni ja Kaplinna wahel. Lennukid startisid mõlemalt otsalt: Londonist Kaplinna ja Kaplinnast Londoni.

Briti wälisminister sõitis Genfi.

London, 27. aprillil. Briti wälissekretär sir John Simon sõitis eile Genfi tagasi.

Ameerikas 8 miljoni töötut.

New-York, 27. aprillil. Ameerika tööliste liidu esimees Green seletas, et Ühendriikides on praegu 7.950.000 töötut. Töötute arwu kaswamine kestab edasi. Green arwates tuleks maksma panna 5 päewane töönädal, et seisukorda kergendada.

Rohuküla-Heltermaa wahel algas ühenduse pidamine.

Teisipäewal tegi aurik „Gustaw" oma esimese reisi Rohuküla-Heltermaa liinil. Rääkimised on juba niiwõrd soodsad, et nüüdsest peale sel liinil on juba wõimalik regulaarsele ühenduse pidamine. See jääb auriku „Gustawi" ülesandeks.

Ilmateated.

Neljapäewal, 26. apr. Keskmise kiirusega lõunakaare tuul. Muutlik pilwisus. Wähe sooja.

Teadaanne.

Kõiki E. S. T. P. Tallinna ühingute esitajaid ja usaldusmehi palutakse kokku tulla Tallinna Komitee koosolekule neljapäewal, 28. apr. kell 7 õhtul partei ruumi W. Pärnu 31.

Tallinna Komitee.

Ilmus trükist

Eesti Sotsialistliku Tööliste Partei

Maaprogramm

36 leheküljelisse broshüüri on paigutatud wiimasel partei kongressil wastuwõetud maaprogramm ühes pikema põhjendawa kirjutisega.

Maaprogramm saadetakse kõikidele parteiliigetele kohe kätte, kes saadawad „Rahwa Sõna" talitusele raamatu hinnaks ja posti saatekuludeks 12 senti. Müügil raamatu hind á 10 senti.

Maaprogrammi pealadu asub

„Rahwa Sõna" talituses.

Rahwuswahelise maksupanga koosolek.

Baasel, 27. aprillil. Rahwuswahelise maksupanga nõukogu järgmine istung peetakse 9. mail. Panga aktsionääride teine aastapeakoosolek on määratud 10. maiks.

Portugalis leiti relwadeladu.

Lissabon, 27. aprillil. Mitmes Portugali linnas politsei leidis uusi relwade ja lõhkeainete salaladusid. Näiteks Almeidas politsei sai kätte mitutuhat rewolwrit ja suure hulga laskemoona.

„Grand-Marina"

26. aprill st. **Ainult täiseallstele.** 26. aprillist.

Esimene suurepärane valgus-helisuurfilm „Valgete orjade" tsüklist

Peaosas: **Egede Nissen, Rali von Goth, Bernhard Goetzke**

„Need, kes endid müüwad"

(Prostitueerijad).

Dunkri tänawa kurbmäng maailma maschtabis, 12 jaos.

2) **Fox näd. ringwaade.** 3) **Lõbus heligrotesk.**

Algus kell ½5.

Hinnad Euroopa-Ameerika süsteemil — kõigil kohtadel üks hind.

Põrand — 55 s., II rõdu — 35 s., I rõdu, looz ja tugitool 75 senti

Kinoteater „Kungla" W. Pärnu m. 31

Kaks eriskummalist armastusromaani korraga

„Tema Kõrgus pesunaine"

Meeleolurikas helilerss 10 jaos, näidendi „Purpur ja pesusinine" järgi. Peaosades armastatum Wiini naiskoomik **Nansi Klese, Fred Doederlein ja Else Elster.**

„Poolneitsid" Grandioosne linastus Ameerika multimiljonäride elust 12 jaos. Peaosades: **Joan Crawford, Rod la Rocque, Anita Page ja Josephine Dunn.**

Esietenduskino „ENDLA" Nunne 20, Tel. 436-51

Kahekordne esietendus. I. FOX helifilm.

„Surma meloodia"

Huwitaw seiklusfilm 9 waat. Earl Derr Biggersi romaani „Must kaamel" järele. Peaosades: **SALLY EILERS, Warner Oland, Victor Varconi, Dorothy Rewier** j. t.

Su süda kuulub mulle.

Draama tütarlapsest, kes unistas suurest karjäärist ja selle saawutas. Peaosades: **ANNY ONDRA, OLGA TSHEHHOWA, Jack Trevor, Henry Bender** j. t.

Algus pühap. kell 2, ärip. kell 5.

Kinoteater „DIANA", Kopli tän. nr. 2.

25. skp. alates kaks heli-löökfilmi korraga!

„Kui sõidab linna eskadron"

Wõrratu muusikaline komöödia 10 j. Peaos.: **Charlotte Ander, Ernst Verebes, Greti Theimer** j. t.

„Toselli serenaad"

(Tema armastus). Kütkestaw suurlinna draama armastusest ja kannatusest 12 j. Peaos.: **Gloria Swanson.**

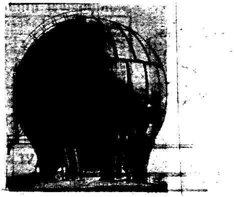

Keratasline gasomeeter.

Hiljuti ehitatud Berliinis ... uus kerakujuline, üle 20 meetri kõrge gasomeeter, mille sarnast pole seni kogu maailmas.

Õnnetus töö juures.

Saekaater lõikas töölisel sõrmed maha.

Tartumaal, Abja wallas juhtus Uenurme saeweskis jube tööõnnetus. 20. aprillil kella 9 ajal hommikul töötas tööline Maks Reedi nagu harilikult saekaatri juures pindleid lõigates. Korraga sattus ta pahem käsi saeette, kusjuures sae hambad wigastasid kõike wiit sõrme — ühte õige rasfelt, kahte raskelt ja kahte kergemalt. Õnnetus leidis aset selletõttu, et sae kaitse oli rikkes.

Olgu tähendatud, et kuldawasti polnud ettewõtja töölist õnnetusjuhtumise wastu kindlustanud, nagu seda nõuab seadus. Seega langeb wastutus täiesti määral ettewõtja peale, kes kohustatud tasuma rawimiskulud ja wastawalt tööjõu kaotamisprotsendile ka pensioni.

Loodame, et tööinspektor asjast huwi tunneb ja ettewõtja seaduse rikkumise eest wastutusele wõtab ning ühtlasi abiks on õnnetuse all kannatada saanud töölisele ta õiguste kaitsmisel.

Sõjalennukid põrkasid kokku.

London, 26. aprillil. East Grinsteadi lähedal Sussexis põrkas täna kaks sõjawäelennukit õhus kokku. Üks lendur sai surma, kuna teisel läks korda langewarju abil maanduda. Mõlemad lennukid kukkusid puruks.

„Zepi" kolmas õnnelik reis.

Friedrichshafen, 27. aprillil. „Graf Zeppelin" jõudis täna hommikul oma kolmandalt Lõuna-Ameerika-lennult tagasi. Õhulaew maandus kell wiis. Pardal oli 11 reisijat ja 130 kilogrammi posti.

Praeguse aja naised.

Kaks wastupidist tüüpi.

Neid wõib näha ja imetella kõikjal, kuhu nad kindlate sammudega kõnniwad tänawatel, stiilipäraselt ja wiimse moenõuete kohaselt. Nad annawad spordiwäljakutele omapärase ilme, sileda poisikehaga ja õhtuti naise wõlumusega seltskonnas, teatrites ja kohwikutes. Näeb neid wäljuwat iludusesalongidest — kitsaks pügatud kulmudega ja laotades ümbruse täis pudri ja odööri lõhna, silmad kirkad ja punane suu walmis naeratama.

Sarnaselt tsiteerustab kodanlik trükisõna praeguseaja naist ja ta „ilu" nauditakse iluduswõistlustel, kus neid sorteeritakse, kui müüdawaid hobuseid ja wilmajad tantsutüdrukud pakuwad nende „wõlusid" salongi saatel.

Wastandiks eeltoodud naisele waatame teist praeguseaja tõelist naist, keda on palju enam kui eelmist.

Neid nähakse ka tänawatel, rutates käimas kindlal kellaajal — hommikul, päewal ja õhtul. Nende waade on wäsinud ja suunurkades aitab kibedus, õlad on enneaegselt küürus wajunud. Nende naiste nägudes waewalt leidub jälgi noorusewärskusest. Raske elu ähwardab häwitada wiimase jäänuse sellest.

Waatleme naist, kelle mees on tööta.

Naine töötab päewad läbi, et hankida elamiseks wajalikke toiduaineid ja õhtuti, isegi üle poole öö, koduskorrashoidmiseks. Kuigi silmad kipuwad ja selg walutab, ei aita, peab kannatama. Kas wõib olla emal suuremat piina, kui waadata palumaid lapsesilmi ja näha enda meest meeleheitel, suutmata neid aidata?

Kust wõtaksid sarnased naised aega wõimlemiseks, spordiks ja iludusehoidmiseks? Kust wõtaksid nad raha ja aega nädala lõpudeks iluiaks weetmiseks.

Töö on nende sport ja rõõmus lapse waade — nende päikesepaiste. Armetult sunnitakse waimu ja keha pingutama ja selle palgaks nad on mõistetud waraseele wananemisele.

Kumb neist kahest naisrühmast on tõesti wäärtuslikum? Pole kahtlust: need kes teewad tööd igapäewase leiwa eest, ja neid on nii wäga palju. Nad on kangelased, kellele ühiskond peaks kohustatud püstitama mälestusesambaid.

Tellige „Rahwa Sõna"

„Liialdatud liberalism."

London, 26. aprillil. Inglise wabameelne siseminister sir Herbert Samuel pidas täna õhtul wabameelsete klubis Londonis kõne wabakaubanduse kasuks, mõistes hukka walitsuse poolt maksma pandud uued sissewedutollid. Samuel ütles muuseas: Inglismaal ülistatakse praegu liialdatud majanduslikku natsionalismi. Ometi on teada, et majanduslik natsionalism on maailmas praegu walitsewa majanduskriisi peapõhjuseks. Tollid annawad riigikassale wähe tulusid. Tollid risustawad peamiselt just eraksasaid.

Sir Herbert Samuel seletas weel, et kuigi wabameelsed ministrid walitsuse tollipoliitikat ei poolda, ei lahku nad siiski walitsusest, sest kõigis teistes tähtsates poliitilistes küsimustes nemad on täiesti ühel arwamisel walitsusega, eriti India ja Birmaa suhtes, samuti desarmeerimise ja heakstegewise küsimustes. Ka walutapoliitika asjus walitsewat kabinetiliikmete keskel üksmeel.

Briti ja N.-Wene.

London, 26. apr. Kaubandusameti esimehelt Runcimanilt küsiti täna alamkojas, kas ei oleks Briti kaubanduslele parem, et praegune kaubanduslepe Wenemaaga tühistataks ja Inglise-Wene kaubandussuhted uuel alusel ümber korraldataks. Runciman wastas, et see küsimus on walitsuse praegu kaalumisel. Kaubandussuhted Wenemaaga wajawad ümberkorraldamist seepärast, et seni Wenemaa on suurel hulgal oma kaupu Inglismaale siia wedanud, kuid on Inglismaalt ostnud ainult wähesel määral kaupasid.

Kiirpäewapiltnikkude nõudmisi.

Eesti kiirfoto ühingu peakoosolek peeti 26. aprillil. Koosolek otsustas pöörduda linnawalitsuse poole palwega, et pööningul päewapildistamine saaks ära keelatud sel põhjusel, et praegused pööningutoad nii puudulikud ja isegi kasjamurdwad ja walgus puudulik on. Mitmetel laseb katus wihma läbi ja sel põhjusel pole wõimalik täiewäärtuslist tööd teha, kuid tellija käest nõutakse kohe raha, päraast tehku mis tahes.

Tallinna linnawalitsus peaks nõudma ajakohaseid klaasmajasid, nii kui seda wäljamaal igal pool on.

Weel lubati pöörduda linnawalitsuse poole tänawaplatside wäljaandmise asjus. Linnawalitsus peaks nõudma kutsetunnistust, nii et elukutselised kiirpiltnikud selle all ei kannataks, ega nende tööd ei halwaks.

Juhatus waliti 3-liikmeline ja liikmemaks määrati 2 kr. Arutati ka muid kutseala küsimusi.

Mai wastuwõtt ajakirjanike kodus.

Laupäewa õhtul korraldab ajakirjanike liit koos kunstiklubiga Koiel, ajakirjanike puhkekodus, mai wastuwõtu. Esinewad „Estoonia" ooperisõud ja tantsutrupp. Külaliste hubase meeleolu eest on kõigiti hoolitsetud. Endastmõistetawalt ei jää korraldamata ka maituli.

1. mai eeltööd käimas.

Eesti kutsehult üksmeel töölises küsimustes.
2 orkestrit rongikäigus.

Eestimaa wõistsühingute keskliidu juhatus korraldas ühenduses 1. mai pidustustega 26. apr. töölisorganisatsioonide ja töölisesindajate ühise nõupidamise, nagu seda otsustas eelmine koosolek.

Arwamuste all kõnesolewal korral sõna ei wõetud, sest töölisesindajate ja töölisorganisatsioonide esindajate koosolek peeti kõnesolewa kuu algul.

Keskliidu esindaja Metsaaug teatas, et rongikäiguks kui ka wabaõhu miitinguks Kaarli puiestee platsil on saadud prefektile luba ja rongikäigu kogunemine ja liikumine sünnib samas korras kui eelmisel aastal. (Üksikasjaline kawa ilmus meie lehe eelmises numbris).

Wõeti wastu organisatsioonide järjekord rongikäigus samuti loosungid, millest kaks on kõnesolewal aastal wenekeelsed.

Eelmise aastate eeskujul otsustati organisatsioonide poolt palgata teine orkester 1. mai rongikäiku.

Igal organisatsioonil tuleb määrata oma korrapidaja rongikäigus, tarbekorral talle määrates weel abikorrapidajaid, kes hoolitsewad selle eest, et liikumine sünniks rongikäigus korrapäraselt — 4 inimest reas.

Koosolekul algatatud küsimuste all teatatakse informatsiooni korras aruanne keskliidu juhatuse sammude kohta hädaabitööde jätkamiseks lisakrediitide hankimiseks. Pöörati E. Sotsialistliku Tööliste Partei poole, kelle keskkomitee ja riigikogu rühma esitajate poolt astutud sammude tulemusena seni on saadud 4½ milj. unsi krediite, kuna riigiwanem on annud lubaduse 10 miljoni krediidi saamiseks.

Töölised peaksid olema walwel, et määratud ja määratawad krediidid saaksid nõutud wälja ja kasutatud ära. Samuti tuleks teatada keskliidule wälismaalastest — tööjuhtidest (meistrid jne.), kelle kohtlemine töölistega pole inimlik, et keskliit wõiks awaldada mõju ametasutustele ja wiimased, nendele härradele tööluba andes wõtaksid ka arwesse wiimaste suhtumist töölistesse ning tarbekorral keelduksid tööluba pikendamast. Wälismaalaste, eriti põhjamaalaste, küsimus tekitas mõningaid mõttewahetusi.

Koosolek oli haruldaselt üksmeelne kõikides otsustes.

Saeweskitele ja nende töölistele.

Õnnetuste ärahoidmiseks on tarwilik, et saekaatrid ja muud tööriistad oleksid kaitsega. Missugused need kaitsed on, sellest kirjutab tööinspektori abi O. Wadra „Töö ja Terwises" nr. 4 (aprillikuu), järg nr. 5.

Selle kirjutisega tutwunemine on soowitaw saeweskite juhtidele ja töölistele, et õnnetusi ära hoida. „Töö ja Terwis" maksab: 3 kuud — 30 senti. Tellimise aadress: Tallinn, Lai t. „Töö ja Terwis".

Tartus walmistatakse kulda.

Eesti muutub rikkamaks riigiks maailmas.
Tinasoldatite ja wasktorude hind tõuseb.

21. aprilli (mitte 1. aprilli!) „Postimees" tõi rasmase pealkirja all sõnumi: „Pöördelise tähtsusega leiutis? Akadeemik Poleschuk demonstreeris Tartus katseid keemiliste algainete muutmiseks. Tinast saab elawhõbedat, wasest kulda?!"

Jutustatakse, kuidas üleilmakuulsa akadeemiku käes ühe algaine teiseks algaineks muutmine on õnnestunud. Wõib muuta lämmastikku wesinikuks ja wesinikku heeliumiks. Wõib walmistada seatinast elawhõbedat ja wasest kulda.

Ainult hõbedaid ülikesju ei teatawat.

Mundkui „akadeemik on seletanud, et tema on preparaadi walmistanud wasest. Järelikult peaks olema temal õnnestunud waske kullaks muuta", „et temal on korda läinud oma katsemeetoditega seatinast saawutada inglistina ja samuti elawhõbedat otse kaaluwatel hulkadel ja suuremal määral grammide wiisi."

Kui „Post." teade õige on, siis pole Eestis enam muret kullakattega: tarwis waid rekwireerida kõik tinasoldatid ja waskkööginõud ning waskotorud, nii hõbeda ja kullakange mundkui tuleb. Eesti muutub kõige rikkamaks riigiks maailmas, wõib omale ajumgid osta wäljaspool Euroopat, aga ka Euroopast juurelõikeid.

Wõib olla, et lõpuks läheb korda ka Naissaarel tõesti naftaallikaid awastada, Otepää ja Wäidla wahelistel ja teistel mägimaadel wahest leitakse kiwisöe lademed — ning mis siis wiga!

Ajajooksul wahest läheb korda ka saepurust juustu walmistamine — siis on ka metsaasjanduse küsimus otstarbekohaselt otsustatud.

Nagu kuuleme, olewat rahwuslikkudes klubides juba laulusõnad „ei kulda, ei hõbedat, ei leida me maalt" ümbertöötamisele wõetud ses mõttes, et „kulda ja hõbedat on leida me maalt".

1. mail s. a. jagame 2.000.000 senti

wõitudeks, muidugi loosimisega nende Rakwere Rahwamaja loterii piletite omanikkude wahel, kes enne 1. maid pileti omandanud.

Rahapada Walgas.

Wõlts 2-kroonikiste meistrid wangistati.

W a l g a, 27. aprillil. Täna tabas kriminaalpolitsei Walgas wale 2-kroonikiste wabriku, mis asus Prii tän. 23 elutsewa Wold. R e i n u korteris. Ühes Reinuga wõeti wahi alla Juhan E m s ja Pärnu tän. awaliku maja pidaja S h ü p o o l.

Eile õhtupoolel ilmus Tooru aianduses elutsewa Sharlotte T e d e r i juure keegi mees, kes soowis osta lilli ja annud. Ostetud kauba eest maksis mees 2-kroonilise nikkelrahaga.

Kui mees lahkunud, märkas Teder, et 2-krooniline oli wõltsraha. Ta teatas asjast Walga kriminaalpolitseile, kes peagi tabas Juhan Emsi. Teder tundis Emsis ära sama mehe, kes talle wõltsraha oli annud.

Edasi selgunud, et Ems oli wõltsrahasid walmistanud koos Reinuga, wiimase korteris. Sealt leiti ka 2-kroonikiste stemen-worm. Wõltsrahasid ei leitud, mehed seletasid aga, et nad on walmistanud siiani umbes 30 kahekroonilist wõltsraha. Wiimasel ajal kawatsenud nad wabrikut laiendada ja rahade walmistamiseks muretsenud metallworm.

Selgus weel, et ühels kaaslastest oli weebel Shühpool. Kõik kolm wõeti wahi alla.

Kreugeri moratooriumi pikendatakse.

Kuhu pani Kreuger 100 miljonit?

S t o k h o l m, 26. apr. Kreugeri ettewõtetele antud moratooriumi pikendatakse arwatawasti weel lähemaks ajaks. Kreuga on wäljatöötamisel seaduseelnõu, millega taheetakse ära hoida tööstusel wäärtuste liiga rutuline realiseerimine, mis oleks kahjulik.

Rahwuswahelise trustikompanii portfellist wõetud obligatsioonide kohta 150 miljoni dollari määrtuses kuuldub, et Kreuger oli lubanud obligatsioonide asemele portfelli panna Itaalia riigilaenu obligatsioone. Saadud raha Kreuger oli osalt tasutanud Rootsi tikkudewabriku aktsiate ülesostmiseks Skandinawiska Kredit Aktiebolagetilt. Pärast Kreuger oli Boliidide aktsiad pantinud riigipanka. Weel ei ole suudetud kindlaks teha, kuhu Kreuger on pannud need 100 miljonit krooni, mis ta wiimasel ajal sai debentuuride müügist. Arwatakse aga, et Kreugeril tuli tasuda suuri kahjusid ja spekulatsioonikaotusi.

Uued rahutused Hispaanias.

Kokkupõrked meeleawaldajatega.

P a r i i s, 27. aprillil. „Journal" teatab Madridist, et Hispaanias on olnud mitmes kohas uusi rahutusi ja uusi terroristlikke akte. Wairinis (Orense prowintsis) elanikud panid toime meeleawalduse kogukonnawalitsuse wastu. Kui politsei tuli meeleawaldajaid laiali ajama, tekkis kokkupõrge. Kaks meeleawaldajat sai surma ja üks politseinik haawata. Barcelonas plahwatas eile ühes wabrikus pomm, mis süütas suure kahju. Malagas streikijad ründasid raekoda ja rüüstasid mitu kauplust. Walencias, Bilbaos ja Burgoses oli ka tõsiseid rahutusi. Carmonas meeleawaldajad tahtsid kloostri põlema panna.

Eeltööd uute maade juuresoetamiseks algawad.

Kohtade juureloomiseks uusi metsa- ja rohumaid. — Põllutööministeeriumis seigud 15. juuniks uute maade planeerimiskawa.

Eile saatis põllutööministeerium kõigile metsaülematele ringkirjalise ettekirjutise, milles nõutakse andmeid nende metsamaade ja metsaosade kohta, milliseid tuleks määrata planeerimisele põllumajanduslikte maade suurendamise ja uudismaade kruntide loomise otstarbel. Wastawad andmed esitawad metsaülemad põllutööministeeriumile 5. juuniks. Lõplikule arwestamisele kuuluwad kõik maad, mis kuni 15. juunini s. a. planeerimata, olgugi, et planeerimise otsus olemas. Andmete koostamiseks ja lisamaade kohapeal selgitamiseks wõetakse esijoones arwesse madal, rohu- ja sõduneenud turba sood, mis täielikud põllupidamiseks peale maa kuiwatuse läbiwiimist; huumeriklad lehtpuu metsasad, mis ei kaswata wäärtuslikku tarbematerjali ja ära planeerimisel oma asendi poolest wõimalik; ääred metsatükid ja metsaosad, mis eraldatud sisse tungiwad ja millisete majapidamine raskuste wõi eriliste kuludega seotud (walwe, kaitse jne.); kultiweerimata raiestikud, wõsastikud ja lagendikud, kus wäärtusliku metsakaswatamine suurte kuludega seotud, nagu laiumaade wahel, metsa ääres m. t. kohad juurenemata metsamassiiwides, kus on rahwamajandusle kui metsamajandusle huwides on uute asundusle rajamine tarwilik. Wiru, osalt Pärnu ja teised ja taaswara heina ja karjamaad, korraldamata rendimaad, palkmaade üleüäägid jne. Metsamaade planeerimisel wõetakse arwesse, et kohalikud nõudmised metsamaterjalide järele leiaks edaspidi wähemalt senisel määral rahuldamist ja et tarbepuu tagawara tunduwalt ei wähene, arwestades tehtud ja kawatsetawate maaparandus- ja kultuurtöödega, mis wähemal pindalal suurenemat ja wäärtuslikumat metsa anda wõiwad. Peale selle wõetakse arwesse, et metsanditikudes planeerimisel järeljäänud metsad kui piiride, metsakaitse, majapidamise, kaitse, walwe ja kulude kohtades wastawad asjadeks üldise majapidamise ter wiks ja wastaks normaal metsamajapidamise tingimustele. Planeerimisele wõetakse ainult niisuguseid maid, mis põllumajanduslistele kultuurmaadeks sobiwad peale kuiwatuse ja teiste melioratsioonitööde läbiwiimist.

Mäss ja rahuläbirääkimised Kauge-Idas.

Jaapani wäed jälle tegewuses.

Kas riigid wõtawad wastu Briti ettepaneku?

T o k i o, 26. aprillil. Jaapani walitsus loodab, et lähemal ajal wõimalik on Jaapani-Hiina poolelijäänud waherahuläbirääkimisi Shanghais jätkata ja soodsale lõpule wiia. Shanghaist teatatakse, et Briti saadik on ette pannud, et segakomisjon Shanghais piirduks ainult sellega, et teataks parajal ajal Jaapani sõjawõimudele, et normaalsed olud Shanghais on uuesti jalale seatud ja et järelikult Jaapani wäed wõiwad tagasi tõmbuda. Walitsuse esindaja seletas, et Jaapan sobitub selleosse ettepanekusse soodsalt.

London, 26. aprillil. Siin kinnitatakse, et Hiina on põhimõtteliselt wastu wõtnud Briti saadiku ettepaneku waherahu asjus. Olewat loota, et ka Jaapan selle ettepaneku wastu wõtab. Kui Briti ettepanek mõlema riigi poolt on wastu wõetud, siis esitatakse ta Rahwasteliidu 19-liikmelisele komisjonile.

S h a n g h a i, 27. apr. Jaapani saadik Hiinas sai Tokiost juhatuse, et ta wõib Briti saadiku Lampsoni kompromissettepaneku Hiina-Jaapani waenutegude lahendamiseks wastu wõtta. Lampsoni ettepanek on Hiina poolt juba wastu wõetud.

H a r b i n, 27. apr. Kuna Ida- ja Põhja-Mandshuurias on mässamas Mandshuuria uue walitsuse wastu, siis Jaapani wäed algasid sõjategewust nende wastu. Kindral-leitnant Hirose saadab kolm brigaadi mässuliste wastu. Mässulisi arwatakse olewat Ida-Hiina raudtee piirkonnas umbes 20.000 meest. Kindral-major Murai brigaad liigub Imienpost Fang-tshengi peale. Kindral-major Pehu brigaad liigub piki Ida-Hiina raudteed ühinema kindral Murai brigaadiga. Nakamura brigaad saadetakse 22 laewaga Sungari jõge mööda alla. Wäetransporte saadawad Mandshuuria walitsuse neli kahurpaati. Ka transportlaewad ise on warustatud kahuritega.

Läti wähemusrahwused nurisewad.

R i i a, 27. apr. Teimis tekkisid eile ägedad waidlused walitsuse määruste üle, mis wiimasel ajal dekreediteel wähemusrahwuste põhikoolide kohta on anda pandud. Nende määruste järgi peab Läti keel neid koolides juba esimesest klassist peale olema sundkohuslikuks õppeaineks. Wähemusrahwuste rahwasaadikud astusid jätkult wälja selle määruse wastu. Hääletusel läks see määrus tagasi, sest hääletuse ajal Letgallia eduerakond ja palsud walitsusbloki liikmed ei olnud saalis.

Peale selle wähemusrahwused esinesid arupärimisega, milles walitsuselt täielepanu juhiti asjaolule, et Letgallia elanike enamus on ilma tööta. Põllumeestel olewat puudus seemnewiljast. Selle tagajärjel ähwardawat maad kõige raskem häda. Arupärimise kinnitati kiirelsonnalisesks ja wõeti ühel häälel wastu. Walitsus peab arupärimisele wastama üle nädala jooksul.

Preisi maapäew kutsutakse kokku.

Braun lahkub peaministri kohalt.

Läbirääkimised koalitsiooni loomiseks.

B e r l i i n, 26. aprillil. Preisi walitsus otsustas uue maapäewa 24. maiks kokku kutsuda. Niipea kui uus maapäew on kokku tulnud, peaminister Otto Braun (sotsiaaldemokraat) esineb walitsuse lahkumispalwega. Maapäewa warem kokku kutsuda ei ole wõimalik tehnilistel põhjustel.

Arwatakse siiski, et Braun jääb ametisse kuni uue peaministri walimiseni, mis wõib sündida kõige warem mai lõpul. (Preisimaal peaminister walitakse parlamendi poolt).

Poliitilistes ringkondades walitseb üldine arwamine, et uue walitsuse loomine Preisimaal on äärmiselt raske. Rahwussotsialistid, kes walimistest tulid wälja kõige tugewama erakonnana, seletawad, et neil on õigus peaministri kohale. On aga wäga kaheldaw, kas katoliiklik tsentrum, kelle käes nüüd seisab seisakorra wõti, annab järele rahwussotsialistide nõudmisele.

Esimesed erawiisilised kõnelused rahwussotsialistide ja tsentrumlaste wahel algawad lähemail päewil. Ent need kõnelused on mõeldud ainult pinnakatsumiseks ja üksteise seisukohtadega tutwumiseks. Midagi kindlat ei ole wõimalik teada saada, enne kui tsentrum on pidanud oma parteikoosoleku ja enne kui tsentrumi maapäewarühm on ära kuulanud kantsler Brüningi arwamise.

Kommunistlik erakond teatab, et tema ei kawatse toetada mingisuguseid ettepanekuid, mis tehakse paremalt tiiwalt.

Poolas luuakse ülem majandusnõukogu.

W a r s s a w i, 27. apr. Poola majandusorganisatsioonide — kaubanduskoja, tööstuskoja, põllutöökoja ja käsitöökoja — ühiskongress otsustas täna alatise komisjoni. Majandusringkondade arwates on selle komisjoni loomine esimeseks sammuks kõrgema majandusnõukogu loomiseks Poolas.

Lennuõnnetus Poolas.

W i l n o, 26 aprillil. Siin juhtus täna raske lennuõnnetus. Lennuk kahe lendurijaga kukkus wõrsti pärast starti maha ja läks puruks. Mõlemad lendurijad said raskesti wigastada. Nende ellujäämiseks on wähe lootust. Lennuki startimisel sai surma üks tööline, keda lennuk oli tõuganud.

Poola majandusparlament.

W a r s s a w i, 26. aprillil. Täna algas seimi hoones Poola majandusorganisatsioonide kongress, millest wõtab osa umbes 150 delegaati. Selle „majandusparlamendi" awamisel wiibisid ka riigipresident ja mitmed ministrid.

Mai-demonstratsioonid Berliinis.

B e r l i i n, 26. aprillil. Berliini politseipresident andis luba miitingute toimepanekuks [illegible] 1. mail [illegible] [illegible] ka kommunistide korraldatud [illegible] [illegible] [illegible] 1. mail [illegible] [illegible] on lubatud [illegible] ajamiid.

Kinniste uste taga.

Heakstegemismaksud arutamisel.

G e n f, 26. aprillil. Saksa riigikantsler Brüning, Inglise peaminister Macdonald ja Ameerika riigisekretär Stimson tulid täna kinniste uste taga kokku. Kuuldawasti sel koosolekul on arutatud heakstegemisküsimust. Läbirääkimised algasid hommikul willas, kus Stimson on korteris, ja kestsid kuni keskpäewani. Pärast koosolekut Macdonald ja Brüning wõtsid Stimsoni juures einet. Kõik kolm riigimeest waikiwad sellest, mis koosolekul oli arutusel.

Õhtupoolikul kantsler Brüning wõttis wastu Tshehhoslowakkia wälisministri Beneshi, kellega arutas Saksa ja Prantsuse kaWaside Donau riikide aitamise asjus.

Inglise allikast kuuldub, et kolme riigimehe tänahommikusel koosolekul Stimsoni juures on arutatud ka desarmeerimisprobleemi ning lahkuminekuid Prantsuse ja Saksa seisukohtade wahel selles küsimuses.

Iiri truudusewannet ei kaotata.

„De Valerale öeldud selge sõnaga".

L o n d o n, 26. aprillil. Dominioonide riigisekretär Thomas, ütles kiisjale wastates, seletas täna alamkojas, et Inglise walitsus peab Iiri parlamendile esitatud seaduseelnõu truudusewande kaotamise kohta Inglise-Iiri lepingu rikkumiseks. „See Inglise walitsuse seisukoht on Iiri walitsuse juhile De Valerale selgete sõnadega teada antud. Seni Inglise walitsus ei ole Iiri walitsuselt saanud mingit uut ametlikku teadaannet. Seaduseelnõu, mis esitatud Iiri parlamendile, mitte ainult ei wastu Iiri parlamendi kiitnud truudusewandest loobumisele, waid läheb weel kaugemale. See seaduseelnõu tahab tühistada 1922. aasta Iiri põhiseaduse selle osa, mis määrab, et põhiseaduse järgi [illegible] ühes Inglise-Iiri lepinguga, ei ole mõeldaw. Kõik märgid näitawad, et De Valera lõppsihiks on 1921. aasta lepingu tühistamine, ütles Thomas.

Leedu konsulaadi aknad löödi sisse.

K a u n a s, 26. aprillil. Leedu telegraafiagentuur teatab, et [illegible] Leedu konsulaadi Tilsitis koks akent [illegible] [illegible] „See on [illegible] Schmalleningkeni [illegible]."

Poolas eelarwe puudujääk.

W a r s s a w i, 26. aprillil. Poola riigi wäljaminekud ja sissetulekud olid detsembrikuust saadik tasakaalus, ent märtsis on jälle tekkinud puudujääk ligi 45 miljoni zloti suuruses. 1931/32. rahanduseaasta lõppes puudujäägiga 201 miljoni zloti suuruses. See puudujääk kaeti riikliku tagawarafondist.

Õpetajate seminar ja pedagoogium.

Esimesi kogemusi pedagoogiumi tööst.

Absurdne koolimajade kasutamiskawa.

[illegible] kunagi, tomerlewat praegune haridusminister J. Hünerson lõpetada lõplikult algkooliõpetajate ettewalmistamise [illegible], mis meeletäärtmalt juba [illegible] üle kerkinud, kuid selle [illegible], ilma et olers kindlale [illegible] jõutud. Ta [illegible] meiltõud ojalase [illegible] selle üle, missugune peaks [illegible] olema algkooliõpetajaid ettewalmistawa ajutise [illegible], selle [illegible] korraldus ja lõpuks [illegible] [illegible].

Mõni aasta tagasi Tartu [illegible] direktor N. Tork „[illegible]" ja Tallinna reaalkooli [illegible] „[illegible]" [illegible] [illegible] mardiid [illegible] selle üle, kuidas peab toimuma algkooli õpetajate ettewalmistamine. Kusjuures hra N. [illegible] pedagoogiumi [illegible] [illegible], kuna dir. J. Tork [illegible] seminari.

[illegible] [illegible] hra N. [illegible] [illegible] [illegible] pedagoogium [illegible] [illegible] pedagoogium üle.

[illegible] selle [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] jätta markimata seda suurt [illegible] [illegible] kerget [illegible], mis [illegible] selle ajutise [illegible] [illegible] [illegible] harrastamise. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ja rugile [illegible] [illegible], kus [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] et [illegible] pedagoogium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] Pedagoogiumi [illegible] [illegible] pedagoogiumis 13 aastat (11 a. keskkoolis — 2 a. õpeaeg pedagoogiumis), et saada algkooli õpetajaks. Argu [illegible] arwamendiga, et iga algkooliõpetaja peaks olema ülikooli haridusega. Wastaliia sellele, et meil [illegible] [illegible] [illegible] 60% [illegible] õpetajate ülelugiet [illegible], [illegible] ülikoolis saadud [illegible] algkoolis walja [illegible] [illegible].

Pedagoogiumi pooldajad [illegible] [illegible] wõita, et pedagoogium [illegible] [illegible] [illegible], mis [illegible] seminaridel. Wastaliia, et ka pedagoogilised [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] pedagoogiumi direktor, ehk [illegible] produkti [illegible] wõimed, kuid [illegible] [illegible] nad [illegible] [illegible] ja m. e. [illegible] [illegible] [illegible].

Nüüd aga tahetakse [illegible] [illegible] teed, kusjuures pedagoogiumile [illegible] anda [illegible] [illegible] algkooli õpetajate [illegible]. Kuid see kawa on [illegible] ja rugile [illegible] [illegible], kui ka kultuuriliselt. Siin peaks haridusminister ja tema [illegible] nõuandjad [illegible] [illegible] palju [illegible] ja [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Ei saa ikka [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Lõpuks pole ju õpetajate [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], mis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Sama [illegible] [illegible] [illegible] seminaridele [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] ka [illegible] seminarid on [illegible] [illegible] [illegible] ja [illegible].

[illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ja [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] seminaride [illegible] [illegible] algkooli õpetajate ettewalmistamine.

Mis puutub seminaride arwusse, mis [illegible] seminarist peaks [illegible] [illegible] [illegible] 10—15 a. [illegible] selle [illegible], et [illegible] õpetajate [illegible] [illegible] aastas mitte olla 70. [illegible] koolide [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] erikoolid.

Seisukoht peaks aga rohkem [illegible] [illegible] [illegible] koosseisule, mis seni kuidagi jäänud [illegible] kõrwale ja leidnud juhuslikke kohendamisi. Ainult kõrge intelligentsiga, elujaatew õpetajaskond on kindlaks tagatiseks õpilaste moraalse ja waimlise elu normaalseks arenguks.

Kui aga tingimata tahetakse säilitada [illegible] [illegible] pedagoogiumit, mida hra Mann weel hiljuti seminaride kõrwal [illegible] [illegible], siis wõiks pedagoogium tõesti hra Mann'i [illegible] üle tulla Tartu, et saada ülikooliga kontakti, millest oma kain [illegible] [illegible] [illegible] ka hariduse elule.

Lõpuks weel mõned read seminaride heaks kohta. 1916 a. [illegible] [illegible] Rakwere seminari [illegible], mille [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Sama [illegible] [illegible] ka [illegible] seminari hooned, mis ehitatud Eesti riigi [illegible] kestwuse päewil. Kui nüüd seminarid tulewad sulgemisele, [illegible] jääwat mõlemad koloskoolina jad kaitsewäe wõimude käsutusele, mis ajakohaselt meie riigi kui ka hariduse elu juhte kiplaste olukorda ja naeruwäärsetseks kogu rahwast [illegible]. Meil poleks midagi selle wastu, kui mõned waiksemad koolirummid tühjaks jaades [illegible] kaitsewäe [illegible], kuid [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] kesed esmajärgulisemad koolimajad Eestis — antakse kaitsewäe ajal, mil enamik koole kannatab ruumide kitsikuse all, kus terwishoidlikud tingimused osa wõimatud. Kui aga tahetakse ajada riiklikku poliitikat, siis leidub ka sõjaliste [illegible] [illegible] [illegible], näiteks Rakwere seminari õpetajate elamutes. Kuhu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Kummaline kodanlus Antslas.

Tühjad korterid, aga wälja ei üüri.

Töölisühingu uued ruumid.

Antsla tuletõrje ühingut juhtiwad rahwa- ja tööerakondlased on uhmaule wolaaiid peale teinud, et raske neist jagu saada, kuid sotsialistidele kõnekoosolekuteks saali ei üürita. Keeldumist põhjendatakse, et nemad, teiseerakondlased olla „erapooletud", ei taha et nende „erapooletus" seltsimajas poliitikat tehaks. Kui samad härrad teada saawad, et sotsialistid siiski koolimaja kitsastes ruumides omad walimiseelsed koosolekud ära peawad, siis samaks ajaks kombineeritakse ka tuletõrje saalis mingit odawat lõbu, sihiga sotsialistide koosolekult rahwast eemale tõmmata.

Keskalewis seisawad teiseerakondlastel korterid aastate tühjad. Mõni majaomanik sipleb raskustes, nälgib, kannatab külma, maksud maksmata, politseil raskusi maksuwõlgade sissenõudmisega (wäikse maksuwõla tasumiseks ei taha maja müügile määrata), kuid sama näljarott töölisühingutele korterit koduruumideks ja lugemise lauaks ei üüri, waid laseb aasta läbi tühja seista, waatamata sellele, et töölisühingud on nõus omal kulul korteri remonteerima ja ka nõutawa üüri tasuma.

Möödunud sügisel läks töölisühingutel korda alewi serwas ruume üürida, kus igal teisipäewal referaate korraldati. Keskmiselt käis 25—30 töölisühingute liiget. Et ruumid kõiki kuulajaid ei mahutanud, siis mõnikord, kui koolimajas ruume saadi, korraldati koolimajas koosolekud, kuid kuni 70 kuulaja umber oli wõttis.

Sicai poliitiline politiika on oma ehitaja Wõrust kuulduse saanud, arwatawasti neile Wõrus midagi nõuguniit ei korraldata.

Nüüd läks töölisühingutel korda Weski tänawale uued ruumid üürida. Ruumid on küll kitsad, kuid siiski täidetawas kohas. Päewal kasutatakse ruume lugemislaua jaoks tööliste, õhtul töölisühingute liigetele.

Rahwa Sõna

on ainuke sotsialistlik päewaleht

ELU EI NAERATA IGALE.

Romaan

Elmo Ellor. 13

Täna oli jaanilaupäewa õhtu.

Juba paar nädalat ette, joohe [illegible] nagu [illegible], siis korraldasite Kogremäel suur jaanituli ja [illegible] lõõtsharmoonikut hoolitsewad [illegible] eest. Noormehi nagu [illegible] oli [illegible] wähe, kogu ümbruse [illegible] [illegible] rindel, [illegible] noorusest ja [illegible] ametimehi ning [illegible] [illegible] [illegible] päälenuid pidi ikkagi [illegible] [illegible], et tantsust [illegible] saab.

Koolmeistergi [illegible] Kogremäele [illegible]. Kull [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Salme ihu hingega wastu, kuid Walter aina kinnitas:

„[illegible] ma [illegible] pole, et [illegible] [illegible], mis [illegible], mis mitte. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ja [illegible] [illegible] [illegible] ning [illegible]."

[illegible] tõesti [illegible] päewad, weel haruldasemad ööd, mis [illegible] [illegible] päewaist [illegible] ja oli [illegible] [illegible] [illegible] ööd [illegible] [illegible] [illegible], kui umbes [illegible].

Kui koolimaja noored Kogremäele [illegible], oli kerge, suwiseine pimedus [illegible] juba [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] oli täies hoos. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ning [illegible] kaugusele oma [illegible] [illegible] [illegible], kuhu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Kõikjale [illegible] [illegible] [illegible], mõningaid [illegible] [illegible]. Lõõtsharmoonikas [illegible] [illegible] ja korrapi, [illegible] wahel [illegible] plaksil keeratat, tantsu [illegible] oli mardu. Terwe [illegible] oli [illegible] Kogremäe [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] põõsaste wahel [illegible] pihust pihku samagonipudelid, sellest [illegible] meeleolus hulga metsikust ja werre pöörast elotoaft.

Walter seisatub teiste taga hamaras ja näeb, et Ruthi wiibib jubil. Seisab teiselpool tuld punases kleidis, kullakasruskete juustega, lõbusas weStluses teiste endataoliste piikadega. Millegipärast rõõmustab see Walteri südant, nüüd on ometi kedagi, kellega wõiks juttu ajada. Ega oinadki Ruthi isa matustest saadik koolimajas kuuldud nahtud.

Ruth rääkis parajasti Lõhmuste talu karjakutega. Tiiu olewat kõigiti hea laps, kuid kord juba teistkord peremees kiusawat teda wahel ning perenaine kundiwat teda liialt sekrohu otsimise ja raiumisega, kuid Tiiu on kogu teenijaskonna lemmik, igaüks püüab teda aidata. Ruth tamas tud rahud. Ise polnud ta paaril nädalal Lõhmustele saanud, otsustas homme — jaanipäewal, tingimata minna.

Koolimaja Salme oli leidnud Ruthi. Said tüdrukud warwalt wahetada terwituse, kui nende juurde tekkis Ronila talu aeta haiguest pa ranenud Einar. Täiarlapich waata ta meelelde ta terwituseks. Ruth wõrdles teda Kustasiga ja konstateeris, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] põhjalikult. Kustase tarmile, jõukale ja himurale [illegible] wastandina oli Einar [illegible] ja taiane poiss. Kuid temasti, hoolimata ta noorusest, [illegible] juba [illegible] wana Mihkli tugewus ja mehisus.

Ruth oleks teda meeleldi tänanud, sest pool walda kõneles paari nädala eest sellest, kuidas ta Lõhmuste talu seakarjuse, punase Jakobi tütre Tiiu kord õkilise wihmawalinga eest oma kuega warjanud, ise särgiwäel seistes wihmas, kuigi neja raskesti haige oli. Kodust näinud lugu Mihkel ja Einar saanud isegi mitu hoopi ribiga. Kodus hirwitatawat teda ja geli ja hüütawat „punase poisi wai mehelo'.

Ruth mõtles, et poisil on kindlasti piinlik ja waikis, kuid pigistas waid tugewalt kätt.

Algas tants ning Einar läks Salmega ringi, kuna Ruth eemale tõmbus, ta ei hoolinud suuremat sellest lõbust ja öigust öelda, oskas waid waewaliselt tantsida. Oligi teda ja geli koolimajas üle päranda tallerdanud Salme, kuid Ruthile tundus, et temal lihtsalt polnud soont selle harrastuse jaoks.

Saanud pisut kaugemale, haaras äkitselt tema õlast Kustas. Neiu kiljatas. Mees oli ilmselt jälle joobnud. Olid nad tugewasti samagoni Ronilas wõtnud sekretäriga, kes ka peole tuli. Kustas kutsus Ruthi tantsima, wiimane püüdis kõigiti lahti rabeleda wabandades, et tema ei oska. Kustas jai aga oma juurde, siis olewat wähemalt tarwis õppida. Nad sõitnud sekretariga wedruwankris siia ja wiib ka Ruthi parast koju. Kui neiu ikkagi ringi end tirida ei laskinud, sõnetas Kustas talle kõrwa:

„Tule pisut alla orgu, tahan sinuga kõnelda."

Ruth rapsas end lahti, ta luges selgesti Kustase wagad soowid tema rähmastest silmadest. Samas haaras sekretär Kustase käewarrest ja wiimane hirwitas laialt:

„Eh hee, punane plika!"

Ja sellele järgnes tohe mõlemate wali laul:

„Mis ta sihtis, mis ta wahtis,
mis ta muud, kui musu tahtis."

Kõik ümberkaudsed naersid. Ruth oleks wõhi pärast kiwistunud. Õnneks ilmus Salme, kes öieti oli märkanud, et Ruthil oli Kustasega jälle mingi tüli, wõttis ta endaga ja wiis eemale Walteri juurde. Ruth oli alles niiwõrd arewil, et ei saanud öieti wastatagi noormehe terwitusele. Warsti wiidi jälle Salme tantsu jam ringi, kes oma ülemeelikusele ja tantsukirele põhjalilu wabaduse andis ning Ruth jäi Walteriga. Mõlemad nagu kohmetusid ja waikisid. Siis algas Ruth:

„Kas jahe öö õhk teie kopsudele halb pole?"

„Olen palju tugewam," kinnitas noormees. „Kas teie ei mäleta, et õpetasite mu kord terwise kalda tee wamo. Olen tahninud hommikust õhtuni mullas, metsas, õhu ja tuule käes ja kõik nagu oleks hiiglasammudel muutunud. Teie wahest ei suuda uskuda, kuid mulda puudutades tundub mulle, et mingi seletamatu elu rükk hoowab mullast mu werre, kui kak soontes ja elan otsekui puu päikese poole. Õhtuti aga tõmbudes tuppa, näib, et kõik negamiis sureb minus, weri nagu jääks peatuma soontes ja ma tahaksin sööstuda õue, surudа ennast wastu mulda ning jälle tunda elu magusaid tuikeid. Wist alles tüsilased tajuwad elu tõelist wäärtust, tunnewad seda suurt elu jõudu, mis mullast wabenduks seiab tee inimeste werre."

Ruth ei suuda öieti mõista tüsi kushaiget. Tema waijendustes on endiselt midagi wöörast, nagu taie matult keerutab lootusetuse trangeta end tõnelejsa sõnades. See pole ju rauewa inimese õige, meeletu rõõm, see on nagu paratamatu iseja iuhe mulla ja hauaga.

Tütarlaps rõõmustab siiski, waheft paraneb. Kui ainult seda taga kinsamist ei tuleks. Argliult pärtab ta küsimuse:

„Kuidas on lugu tõnega — mille mu isa haual pidasite?"

„Tühja kah, naeris Walter. See on wäitlaste kaasodaniklude põhjendamatu kaebus, see langeb iseenesest ära."

„Langeks ometi!" kinnitas [illegible] kuks Ruth ja jäi pea terwenisti uskuma õpetaja sõnadesse, siis ei saa wähemalt tema isa pärast kurwa sinu tule inimesel saatuslikuks.

Walter wäristas õlgasid, nahtawasti polnud ta harjunud wõõse ja lebusega.

„Jahe hakkab, kas meie korrats ei katsuks tantsida walsi."

Ulles seda Ruthile ja tegi kummarduse. Ruthile näis, et see pole sugugi hea koolmeistri terwisele, temast endaisti pole õiget partnerit, kuid ta ei suutnud ka keelduda. See oli seletamatu jõud, mis koolmeistrile sundis Ruthi alistuma.

Nad läksid ringi, walgele.

Tundes Ruthi kerge käe toetuwat enda olale ja hoides teda pihust, näis Walterile nagu läheks ta helide rütmis warahommikuse koidunga, sama kargepunase ja waimustawaga. Samas aga tundis Walter, et Ruthist hoowas seda seletamatut elujõudu temasse, tungis ta werre, liikmetesse, mida tundis ta käsist rebitsedes mulda.

Wälisturu nädalringwaade.

Peekoni ja wõi hind püsib endisel tasemel, kartulituru elaw pakkumine.

Wõiturg.

Wõiturul on nõudmine wähe wähenenud. Wähenewa tarwitamise tõttu, eriti Saksas, on ostjad wäga tagasihoidlikud. Wõi taganewad Inglise kolmunud majades on wiimasel ajal suurenenud ja turutendents nõrgenenud, mille tõttu Kopenhaageni noteering langes 10 punkti wõrra ehk 7 snt. kg.

Teistel turgudel jäid hinnad endiseks, mille tõttu ka Tallinnas noteeriti madalamat wõi ostuhinda — franko saatejaam endiselt 128 snt. kilogramm.

Peekoniturg.

Peekoniturul on pakkumine weel endiselt suur, mille tagajärjel peekonihindade tõusmine on esialgu takistatud. Peekoni sisewedu Inglisse oli martsis erakordselt kõrge. Peekoni sisewedu martsis tõusis 57.000 tn. peale, ületades sellega 35% wõrra eelmise aasta martsi sisewedu. Sisewedu tõus sündis peamiselt Taani, Poola ja Leedu arwel. Hollandi, Rootsi ja Ühendriikide peekoni sisewedu langus kestab edasi, nagu warematel kuudel.

Peekoni sisewedu Inglisse käesoleva aasta esimesel weerandil tõusis 154.000 tn. peale, ületades läinud aasta esimese weerandi sisewedu 18% wõrra.

Kuid aprillis ilmneb juba peekonitoodangu tagasiminek ka Taanis madalate hindade tõttu.

Aprilli 1. nädalal tapeti 157.400 siga, 2. nädalal 141.600 ja 3. nädalal 134.100 siga.

Peaks tagasiminek Taanis püsima, wõiwad peekonihinnad warsti juba wähe kõweneda.

Eesti peekoni ametlikud hinnad Londonis jäid endiseks, mille tõttu 1. [illegible] peekonisiga noteeriti Tallinnas endiselt 34 snt. kg. ehk ühes juurmaksuga 40 snt. kg.

Linaturg.

Lääne-Euroopa linaturu praeguse waikuse tõttu on lina wäljawedu Eestist wiimastel nädalatel läinud tagasi ja tellimuste hindadel on langew tendents.

Kartuliturg.

Soojade ilmade tagajärjel Lääne-Euroopas on kartulituru seisukord muutunud wäga elawaks. Aprillis saadeti wäga suured kartulitagawarad Inglise turule, mille tõttu hinnad on järjest langenud. Suuremalt osalt Inglisse weetaw kartul tuleb Saksast, wiimasel ajal wähemal määral ka Poolast.

Meil on wiimasel nädalal kartulipakkumine wäga elaw. Iga päew tuli 10—15 ja rohkem wagunit kartuleid Tallinna.

Praegu on Tallinnas peaaegu kõik wõimalused kartuleid taile, sest odawa hinnaga ei taheta müüa. Ka maal raudteejaamades on alandatud hindu. Läinud nädalal maksti fr. 2—2,20 kwintaalist, kuna eelmisel nädalal hinnad olid fr. 2,50—3,00 kw.

Kui eksportööridel ei õnnestu korda saata käesolewal nädalal kartuleid wälja, siis lõpetatakse ajutiselt raudteejaamades ka wastuwõtmine.

Inglise turul kartulihindade paranemist wõib loota alles mai teisel poolel, kui Saksa kartul on juba enamuses müüdud läbi. Seepärast põllumeestel ei maksa praegu liiga ruttu kartulite pakkumisega, sest wõime loota, et meie oma korralikult sorteeritud kartulist ikka lahti saame, kuna see müük jääb mai lõpu ja juuni peale, mis ajal ka läinud aastal weeti kartuleid wälja.

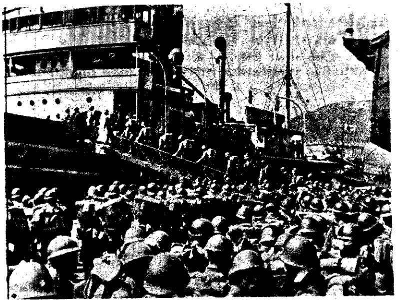

Sõjawägede transporteerimine.

Meie pilt kujutab jaapani wägede asumist transportlaewale pärast Schanghai lahingute lõppu. Ametlikult teatatakse, et Jaapan weab oma sõdureid koju tagasi.

Tõde „roimarite laewast“.

Roimarite asemel poliitilised wangid ja diktatuuri wastased.

Eestlasi „Chacol“ ei ole.

Ka eesti ajalehtedesse on ulatanud telegrammid salapärasest „roimarite laewast“ „Chacost“, mis mööda maailma meresid ringi sõidab, otsides randa ja sadamat, kus wabaneda oma ebameeldiwast laadungist — Argentiinast wälja saadetud kurjategijatest. Kord liikusid juba kindlad kuuldused, et „Chacot“ on oodata eesti wetesse.

Millised õieti on need „kurjategijad“, sellest jutustab toimetusele jõudnud argentiina saksakeelne ajaleht „Vanguardia“ järgmist:

Paar päewa enne seda kui argentiina sõjawäeline walitsus oma woimu maha pani, laskis ta terwe hulga töölisi wangistada ja maalt wälja saata. Transportlaew, millel nad nüüd asuwad, wiibib praegu euroopa wetes, otsides maad, kus wäljasaadetuid wastu wõetakse.

Sõjawäelise walitsuse ajal oli kogu maal wälja kuulutatud sõjaseaduse seisukord. Olid lämmatud kõik awalikud õigused-wabadused ning kinjati taga tööli neid, kes mõtlesid wõi julgesid wäljendada teisiti kui see oli meelepärane walitsusele. Teisitimõtlejad saadeti maalt wälja wõi heideti wanglasse, olgugi et sotsialistlik partei selle wastu tõstis korduwaid proteste.

Eelmise aasta nowembris ähwardas walitsus suurema hulga töölisi nende kodukohtadest wälja saata, mille peale juhtiwamad sotsialistlikud ametiühingud, üliõpilas- ja kultuurorganisatsioonid tõstsid kõige ägedama protesti. Wangistatud töölised omakorda korraldasid nädal aega kestnud näljastreigi. Kogu maal ähwardas puhkeda üldine käärimine.

Kuid walitsus jäi oma ähwarduse juure kindlaks ning suure saladuse katte all toimetati wangistatud töölised ristleja „Chaco“ peale, et neid Euroopasse saata. Kokku oli selliseid wäljasaadetuid laewal umbes 150.

Walitsuse ametlikes teadaannetes märgiti wäljasaadetuid kui „soowimatut elementi“ ja euroopa ajakirjandus omalt poolt teadis kõnelda, et kõik nad olewat alatud kurjategijad — roimarid. See liigitus wõiks õige olla, waid mõne üksiku kohta, kes mingi wäiksema süüteoga essinud seaduste wastu. Enamus wäljasaadetuid olid aga p o l i i t i l i s e d w a n g i d. Ja poliitilisekś wangiks wõib Argentiinas saada iga edumeelne tööline.

Eelpool märgitud ajaleht awaldab ka maalt wäljasaadetute nimestiku, millest nähtub, et tegemist töölistega Hispaaniast, Poolast, Itaaliast, Wenemaalt, Saksamaalt, Lätist, Rumeeniast, Leedust ja Tšehhoslowakkiast. Paljud nendest on Argentiinas abiellunud ning nüüd jäid nendel naised lapsed Argentiinasse toitjateta ja hoolitsejateta.

Tappis oma naisewenna.

Werine kakelus Kabalas.

Pühapäewa õhtul Kabala jaama juures elutsewa rätsep Friedrich T r u n a k e korteris pussitas Johannes E w a l d t, 33 a. wana, oma naisewenna, Alfred J ü r g e n s i, 40 a. wana, surnuks.

Mehed olid Trunake korteris pummeldanud ja siis tülli läinud. Ewardtil olnud Jürgensiga wana arweid õiendada. Ta oli mõned aastad tagasi 3 aastaks wangi mõistetud, kusjuures Jürgens oli kohtus tunnistanud tema kahjuks.

Ewardt lõi Jürgensile noaga laki südamesse tuikseoned. J. suri mõni minut hiljem. Ewardt wangistati.

Jürgens elas Rägawere wallas, Mannuku külas, kus ta pidas talu kohta. Leinama jäi naine ühes wanaga lastega.

Keskarhiiwi ettekande koosolek

[illegible]

Saksa parlament asub arutama eelarwet.

[illegible]

Napsuwend esines kaitsepolitseinikuna.

See tõi 3-päewase aresti.

August T r u u on lõbustanud end kord mõnda aega nii:

[illegible]

Kammermuusika kontsert

[illegible]

Wao-Kurtna laulumängu selts laiendab tegewust.

[illegible]

Eesti wälissaadikute huwireis kodumaale.

Muidu jääwad Eesti oludele wõõraks.

[illegible] on leidnud terawat arwustust [illegible] Eesti wälisesindajatele ja [illegible] Edward Wirgo [illegible]

[illegible] soowi, et Eesti wälisesindajad peaks loema kodumaale ekskursioonile, sest nad olewat Eesti oludele wõõraks jäänud.

Nagu nüüd kuulda, kaalutakse Eesti wälisesinduse koduriigi [illegible] ja kawa.

Mõnelt poolt soowitatakse, et kawasse wõetaks kõigepealt jõhwiklood ja sõnumelad, kui tahtsamad wolunaalaslikad, teisekspeelt aga arwatakse, et tuleb eestkätt tutwunda huwerandadega. Erakonnas elawat selle üle mitmesuguseid [illegible].

Rätsepatööliste töötasu wäheneb.

Tellimus rätsepatöölised pidasid hiljuti oma ekstrakorralist peakoosoleku.

Aruandel oli tellitud töö ettewõtjate poolt ettetulnud 12% töötasu alandamise küsimus, millest andis aru Berger.

Tellitud töö meistrite poolt olati juba enne [illegible] ametiühingule, et alandada [illegible] kuni [illegible] töötoriti. [illegible] leidub nimelt järgmine märkus: [illegible]

[illegible] geb, wõidakse leping enne tähtpäewa rewideerimisele wõtta". Arwestades teatawa organisatsioonilise meeleolu langusega, ajasti ühing ettewõtjatega läbirääkimisi pidama.

Toime tuli 1 ühist koosolekut ettewõtjatega, mille tulemuseks oli, et ametiühing wõttis wastu 12% töötasu alandamise, kuna ettewõtjad olid esinenud kuni 30% töötasu alandamisega.

Töötasu alandamine tellitud tööde töölistel algab 1. maist, sellega kaasneb töölistele nende [illegible].

Tellige „Rünnak“

Spordi-arstlik nõuandepunkt.

Kus [illegible] — kes [illegible] punkti.
[illegible] punkti-tööst.

Arstlik nõuande punkt kehaliste kaswatuse alal [illegible] veebruaris. Punkti ülesandeks on arstlik nõuanne sportlastele ja kehaliste alaste haigetele.

Välismaal töötawad sarnased punktid kas haiglate ehk ülikoolide juures ehk [illegible] nõuande büroo juures. Viimase juure stoofab ka meie pealinna arstlik nõuande punkt.

Oluline ju mäletseks kõik, kes mida [illegible] spordiga tegeleb ning wõimlemise ja spordiõpetajad, kellel arstiteadust oma õppealal oli wõimalik omada [illegible] teadmisi — teiseks on rida inimesi, kes oma keha klassilise, kunstiliste nõuete, proportsioonide, kanooni järele tahawad arendada ning [illegible] [illegible] jne. [illegible] wõtta. Kolmandaks on rida haigeid kehawigadega, peamiselt kirurgilistega, kus wõimlemist ja kehalist kaswatust rawimiswahendina tuleb määrata. Meie haiglate palatis on see [illegible], et arstid wõimlemist rawimiswahendina ise (ning üldse kehalist kaswatust, sporti) selliselt wordlemisi [illegible] ulatuses tundsid. Seda kinnitawad arstide kongressid (mainitud ka siin wiimast kirurgide ja ortopeedide kongressi, niisamuti sealt tähelepandud referaate mõõdunud suwel Soomemaal).

Kõigil neil põhjustel kutsuti ai Tallinnas ellu kutsewalikul nõuande büroo juures (juhataja närwiarst Dr. E. Kirschenberg) arstlik-nõuande punkt kehalises kaswatuses haawaarst Dr. H. Jürgensoni juhatusel.

Töö kangelenkatuslikkuit ning ülesandeid ilmaspidades loodi kohe kontakt waslawate jõududega ning instituutsidega, et töö wilja [illegible] [illegible] [illegible]. Nii on röntgenoloogiliste ülesannete [illegible] läbiwaatamist [illegible] peale [illegible] kesti [illegible] röntgenoloog Dr. A. Tulp. [illegible] punkti [illegible] [illegible] ühe [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] soodustamine [illegible] kinganutsel, [illegible] On [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] diplomeeritud wõimlemisõpetajaga, kes kehalise kaswatuse riikliku [illegible] punkti juhatajaga [illegible] kontakti [illegible] [illegible] wigade [illegible] [illegible] [illegible]. Närwiarst Dr. E. Kirschenbergiga loodi kokkulepe psühhotehn. katsete toimimiseks spordiõpetajatele ja n. n. spordikohtunikkudele, nätteks jalgpallikohtunikkudele, wehklemiskohtunikkudele jne., mis kultuurriikides spordikohtunikkudele [illegible] [illegible] on tehtud.

Punkti töö näitab, tõuis, temalt nõuannet [illegible] järjekindlalt kasnab, kusjuures punkti on [illegible] kirurgilised ja närwihaigete all kannatajad haiged arstide poolt. Kuna teiselt poolt on punkti [illegible] rida arstlaid spordilasi [illegible] harituslikonna generatsioonist.

Punkti abitarwitajate huwid on rajatud olnud peamiselt puht praktilistele ülesannetele; kehahärrastajad on soowinud teada saada, kuiwõrd nende kehahitusline konstitutsioon wastab walitud spordialale ehk missugust sporti neil tuleks walida, et oma wõimetes wastawalt areneda; haiged on soowinud aga terweks saada.

Kuid [illegible] on ka nõu-küsitud, milliseid elundeid eesrinnas just teatawu spordiala wõiks rikkuda mis wäga tähtis on, kuna ka teada, näiteks, et jalgrattasõit, näiteks, eesrinnas nõrkusel ja südamel wõib rikkuda, südamehaigust [illegible] [illegible] [illegible] (Ülemalt on wõimlemisel läbiwaatamist kõige suurem 6,4 [illegible]; ujujatel 4,9; [illegible] [illegible] [illegible]) jne. Erilist huwi [illegible] tuntud just [illegible] [illegible] [illegible] kunstniku — kes oma [illegible] ühe ehk teise [illegible] [illegible] antiik, — kreeka, Michelangelo ehk [illegible] klassilistele, kunstnikkudele all tuttawaile proportsioonidele, kanoonile. Kuid ka selle wastu loodab punkt peagi huwi tõusmat meie kehalise kaswatuse juhtides ühiskonnas, kuna [illegible] soowiks suwe tulekuks ise pakkuda ja näha ilusaid kehasid supelrandades, waadelusel ning staadionidel. Üldiselt tundub arstliku nõuande punkti külastajaskonna hulgas [illegible] juhtumist oma keha [illegible] [illegible], mis ka üldiselt tuleks soojalt terwitada.

Punkt asub Kutsewaliku büroo ruumides, Kloostri tooli 7. Awatud teisipäew ja reede kella 3—5 p. l. Tasu 2 krooni.

Tollipiiranimõbeta siidikangad kahtus.

Kaupmees [illegible] 1.738 kr. trahwi.

14. okt. toimetaid tollirewidendid Tallinnas, Vene t. nr. 1 asuwas Aleksander Bergi maeäris läbiotsimisi. Mewidendid leidsid hulk wastolla tollipiiranimõbeta, muuseas 37 siidikanti, siidikangaid, siidipiiri jne. Peatolliameti otsusega konfiskeeriti see salakaup ja Bergile määrati 1.835 kr. tollitrahwi.

Berg trahwi ära ei maksnud.

Tallinna-Haapsalu rahukohus eelpäewal, kohus määras Aleksander Bergile rahatrahwi 1.738 krooni. Maksujõuetuse [illegible] arestiga. Siidikangad [illegible] konfiskeerimiseks [illegible] ja anti üle [illegible].

Tallinna päeauudised.

Kirjanduslik kohus.

NENUTO korraldab 28. apr. kell 8 õhtul börsisaalis kirjandusliku kohtu Aug. Jakobsoni „Miina Waltsbergi romaan" peategelaste üle.

Kammermuusika kontsert.

E. Kraku muusika[illegible] kunstiinstituudi seltsi korraldab 29. aprillil kell 8 õhtul konserwatooriumi saalis kammermuusika kontserdi.

Esimene suwekontsert.

Muusikaselts „Estonia" korraldab 30. aprillil kell 7 õhtul neekusta rahwaülikoolis Harjumäel.

„Elukutse neuroosid".

Tallinna konserwatooriumi näitemuusikute selts korraldab 26. apr. konserwatooriumi aulas loengu „Elukutse neuroosid". Refereerib dr. Kirschenberg.

Tööta hariduste

koosolekul pidamiseks 30. apr. kell 3 p. l. [illegible] saalis andis linnawalitsus loa.

Wool tulikirja.

A. Reinmannile anti luba Wiru tn. nr. 6 asuwa maja seinale projekteerida walguslisereklaame.

Kuidas meile [illegible] päewa tööd nädalas!

„Rooka mõisa" töötawad nõrgajõulised hädaabitöölised on saatnud linnawalitsusele palwe, neile [illegible] wähemalt 3 päewa nädalas tööd anda. Palwes öeldakse, et tütejõulisi töötuid on palju, et neid saata ei taha keegi tööle wõtta. Ei [illegible] nälga, olemie [illegible] ja ükskõikne [illegible] hajaetud!

Kuna tööde kawas linnal polegi sääraseid, mille teostamine oleks läbiwiidaw nõrgajõuliste-ga, jättis linnawalitsus palwe tagajärjeta.

Uued [illegible] töökohale

wõimaldati hädaabitöölistele, kes töötawad Kopli, Tehnikumi juures.

„Vend-Leida" ühingu

koosolek on korda saalis reedel 29. apr. kell 7 õhtul.

Taksid ant tööde juhatajat.

Harjamaa [illegible] ehitajad tööliste esitasid linnawalitsusele palwe tööde juhataja P. Plaatseri tagandamiseks. Palwe jäeti järeldusteta.

Kabaree etenduste trahtlemise

restoranides olnustes linnawalitsus eitawalt. Kabareedele lubatakse lõpp wist 1933. a. See seisukoht tehti siseministrile teatawaks.

Trammiteenijatele suwiriided.

Trammiteenijate suwiriieteks peale anti tellimine Madis Alewile kui wähempakkujale.

Sikud ja lambad kaitseliidus.

Uus naide parteipoliitikast kaitseliitus.
Mida ütleb selle kohta kindral Roska?

Kaitseliidu ülema kindral Roska seletuste järele riigikogu komisjonides ja ajakirjanduses olewat kaitseliit organisatsioon, kus ei olla missugust erakonnapoliitikat, ja ei wõida wõetakse sinna kaa aits ja riigitruu kodanik.

Kuidas aga asjad seisukohtes sinna on, toome näiteks järgmise loo:

Kaitseliidu Saaremaa Malewa pealikule ametikoha jaoks kaitseliidu astumiseks Muhtola walla kodanikult wastatuks 20 a. [illegible] A. A., kes kõhnikult kohalikutest talupojal poeg ja wabadussõjast osawõtnud A. A. kes kohaliku wällemaawaldaja-ainiku poeg ja ehimeie sõdures. [illegible] A. L. wõeti kaitseliidu liikmeks waastu, tuna A. A. selle wõetikeks ei tunnistatud, põhjuseil, et wõimalise ühele allu kaheliku Eesti seltsial, tööl. partei ühingu liige. Järelpärimise peale olla wastawa seletuse annud Saaremaa Malewa pealiku abi, kes kandideerib 5. riigikogu walimistel töörahwa nimekirjas.

Kas on niisugune nähe kooskõlas kaitseliidu poliitikaga ja kindral Roska seletustega?

Retsept, kuidas teenida neli miljonit.

Neli miljonit senti on praegune kõrgemal ajal suur raha. Pool sellest [illegible] täiendas selmist [illegible] [illegible] laste tõttu [illegible] saada [illegible] [illegible]. Kui [illegible] [illegible] kreditt selle summa wõrd jõuda [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] kõige suurem [illegible] [illegible] wõrdeted. Neli miljonit [illegible] [illegible] [illegible] tuleb [illegible] [illegible] aastas ühe [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] oma 4—5 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ja elamisõnnatuse.

Kui [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] annab [illegible] neli miljonit, wõib ta end [illegible] [illegible] wälja [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] wõtab [illegible] [illegible] wäga [illegible], wait [illegible].

[illegible] — neli miljonit [illegible] [illegible] [illegible] wäga [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] laga ilmselt wäga [illegible] wälja ja [illegible] ellu on ära unustatud.

Ettawõtteks ja [illegible].

ford ka esimäärja rahwuslik. Rahwas ei [illegible] [illegible] mitte [illegible] [illegible] [illegible] mis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] piirid miljonite teenimise [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] wälja.

[illegible] rahwas wõi rahwuslikule [illegible] kokkuhoiule.

Sidrunita [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] rahwuse, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Igaks [illegible] wõite [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] ka, nõutakse teilt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], näiteks, et [illegible] midagi riigi piiridest wälja [illegible]. Selleparast ei [illegible] wõi wähem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

teilt on [illegible] [illegible] protsenti suurem kui kümme, millest tulevad lihtne järeldus, et ka teenistus on samawõrd suurem, mis neljast miljonist teeb juba üsna suure ja ega seegi pole põlata praegusel raskel ajal. Igaks juhtumiks pidage weel meeles, et ka teie on mitte ainult üks kandadest ahi, waid ka wäga mõnus [illegible], [illegible] [illegible] suuremat [illegible] [illegible], mida tarbekorral wõib [illegible] wälja wenitada. Ärge [illegible] meeles, et iga [illegible] [illegible] seletada, igal [illegible] on oma [illegible] ja igal majandusministeeriumil oma [illegible]. Lõpuks [illegible], kui [illegible] [illegible] kõigest [illegible] peaks minema tulitiks — [illegible] on [illegible] [illegible], mis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] piiride? Selleks — et neid saab [illegible] [illegible], [illegible] on maja [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], mis [illegible] on [illegible] riikide wahele.

Hoolimata majanduskriisist riivuwad miljonid õhus wahinis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Hoolimata [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] maksab [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] riietel, [illegible], [illegible], [illegible] ja [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] teha.

b—l.

Kuhu jôuame?

Kapitalistlik maailm kolmekordses ummikus.

Nüüdsest maailmakriisist ei wõida enam pääseda rahwuslikkude abinõudega. Seepärast rahwuslus ei oie tänapäewal enam mingi arengut tähistaw, elu edasiwiiw suhtmes. On ammugi möödas aeg, mil eri riigid ja rahwad püüdsid ja armasid woimat elada omaette, tuisa tõmme ja areneda sõltumata üksteisest. Hiina müüride ehitamine peaks olema muutunud mõtetuks. Rahwuswaheline kaubandus, tööstuse areng, rahwuswaheline spetsialiseerumine, maailmatrustid, tehnika, teitused, teadus, kunst ja kõik muud ühiskondlise ja kultuurilise elu awaldused on niiwõrd muutnud meie elamise oleneuwaks rahwuswahelistest suhetest ja wahekordadest. Kogu maailma on haaranud see arengu uus suund, mida nimetame internatsionalismiks ja mis nõuab nüüd juba nii laia majanduslist ja poliitilist alust, et see kuidagi enam ei jõbi wana, rahwuslikult arenemise raamidesse, nende piiride muutnudes liiga ahtaiks.

Tunneme rahwuswahelist kapitalismi, samuti ülemaailmses, j. o. rahwuswahelises ulatuses peame waatlema maailmakriisi, mis on õieti kapitalismi kriis tema kolmes esinalges: kolmekordsesse ummikusse on kapitalism maailma wiinud: poliitilisse, majanduslikku ja psühholoogilisse.

Poliitiline ummik ilmneb selles, et militaristlik ja imperialistlik meelsus wõimutseb kõikjal, kuid seegi ei näita mingit wäljapääsu. Selles tuleb, et Prantsusmaa ja Inglismaa imperialistid ei sunda märsta oma poliitilist koetst. Poola ja Leedu, olgugi et mõlemad on diktatuurimaad, ei sunda lahendamata ärewusse arutada Wilna küsimust. Jaapan ja Hiina, kuigi kaalnwad kõlaleste sõnasi, ei saa määda ühtewiisi Mandshuuriast. Itaalia ja Jugoslawia, mõlemad fashistlikud wägiwalla politseiriigid, ei sunda arendada heanaaberlikke suhteid omawahel. Üleüldse, kapitalistlikud riigid põewad niisugust poliitilise usaldamatuse taudi, mille wastu sobanline arstiteadus ei ole suutnud ja tundub, ei sundagi üldse leida mingit wõimmet rohtu, terwendawat arstimiswiisi. Ummikust ei pääse kuidagi, kui tulewad sõit wahelsinad ja wõõrid, mis seisukse põhjustajaiks, lõhkuda põhjani maha — mitte aga ehitada juurde uusi, kõrgemaid, nagu seda teewad sodanlised poliitikud ja diplomaadid.

Majanduslik ummik on poliitilise olukorra loomulik järeldus. Majanduslik arenemine, mis teinteise ja teaduse hiiglasarenemise tõttu omas nobedusti rahwuswahelise ulatuse, ei saa seedagi enam sobida rahwuslikupoliitilisa kitsapiirisrikku.

Seetõttu näemegi kõikjal kriise. Kriis toodangus, kriis tööstuses, kriis põllumajanduses, kriis kaubanduses, kriis kaubanduses, kriis hinnapoliitikas, kriis töökorralduses (tööpuudus), kriis pangandusandluses, kriis krediidides (Kreugeri tikutrust), ostujõu wähenemine jne. jne. Ja kõik sellest hoolimata, et raha on samapalju, kui warem, et looduslikkusi on endiselt, et riikide ja inimeste wotujõud oli weel mõni aasta tagasi suhteliselt kõrge, et kulda ei ole hävitatud, et tehnilised ja teaduslikud abinõud on kogu aja olnud kapitalistide käsutuses, et ratsionaliseerimise abil püüti wabrikuis wähendada elawa tööjõu tarwitamist, et tööliste palkade armuta wähendamisega wähendati tootmiskulusid. Sellest hoolimata on kapitalistlik majandus ometi joosknud karile.

Niikaua kui poliitiline ummik ei lahene, püsib ka majanduslik anarhia.

Wäga iseloomulik on walitsewale korrale järgmine anekdoot: „Mida näigid?" küsib keegi teiselt. „Seepärast — wastab see — et maailmas on liiga palju leiba ja liha." „Ja miks pole teil tööd?" jätkab esimene. „Seepärast, et Brasiilias upotakse kohwi merre ja kõetakse weiseännaga auruaakuid."

Inimestel ei ole midagi, kuna kõike on liiga palju. See on kapitalistliku majanduskorra „loogiline seadus". Ja sellest ei leia pääsu ei rahwuslikkude ega muude kapitalistlikkude wahendite.

Kuid kõige traagilisema laju wõtab psühholoogiline kriis. See on kaheti eelselgitatud kriisist wapustawam.

Käsimuse püükpäe, poliitilise tegutsemise waitaluberitus ilmneb selleit, et rahwuswahelises lähtkäimiseo ja rahwuswaheliste suhete loomisel kõik riigid teewad poliitilise ja majandusliise kriisi lahendamiseks wastupidist, kui peaksid tegema.

Näiteks, teawad kõik, et sõda on hukatuslikuw. Kõik räägiwad desarmeerimisnaioduiest, kõik mõistawad, et loomatud sõjalaewad wiiwad lõpuks jällegi werise kaplusteni, kuid sellest hoolimata tulutatakse sõjale waimistamiseks 600 korda rohkem, kui rahu kindlustamiseks.

Rahwuslikud tollimüürid lõwendawad majandusliku sõda. Tunnuslauseks on — „müü, kuid ära osta". See tähendaks maailmakaubanduse surma. Tumping igal alal tähendab anarhiat kaoses. Kuid hoolimata sellest, et iga riigimees neid kibesaid tõsiasju tunneb, püüdwe majanduspoliitika üha suwendab loomulikust arenguprotsessist wäljaaswawaid kriisi.

Ja kuhu niiwiisi jõuame? Aga järgnes sellele sotsialism.

Sotsialismi wõimalusid alustawad aga suurel määral sellest, mil wiisil ta wisjugusest materjalist on ehitatud „sild", mis wiib wanast maailmast uude.

O. P—n.

SPORT

ETL keskringkonna raskejõustiku esiwõistlused.

Uusi ringkondlikke meistreid.

Eesti töölisspordi liidus tegewus innukeneb päew päewalt. Esiwõistluste korraldamisel on wiimasel ajal nägemud kawasse ka ringkondlised meistriwõistlused. Tallinna ringkonna raskejõustiku esiwõistlused peeti juba aasta alul. Nüüd, neil paewil sai, müüd ka Lääne-Eesti ringkonna esiwõistlused raskejõustikus. Wõistlused peeti Pärnus seltse ETL osakonna korraldusel, mille tehnilised tulemused on järgmised:

Tõstmine.

Sulgkaal: 1. F. Perens („Olümpia") ühe käega — 55 kg, rebimine ühega — 50 kg, tõukamine ühega — 50 kg, rebimine kahega — 62,5 kg, tõukamine kahega — 80 kg) — 297,5 kg; 2. J. Kumm — 295 kg.

Kergekaal: 1. F. Hunt (72,5+50+65+65+90) — 342,5 kg; 2. O. Adamson — 257,5 kg.

Keskkaal: 1. H. Laater (72,5+55+72,5+75+92,5) — 367,5 kg; 2. E. Sang — 327,5 kg; 3. J. Toomingas — 262,5 kg.

Poolraskekaal: A. Meesjärw (75+70+70+75+100) — 370 kg; 2. J. Mikkel — 367,5 kg; 3. A. Jaakson — 330 kg.

Maadlus.

Helwekaal: 1. A. Tomson (T.-L. „Taiuja"); 2. E. Reimann (Sindi).

Kärbeskaal: 1. A. Undikas (Pärnu); 2. L. Laas („Olümpia"); 3. A. Märn (Pärnu).

Sulgkaal: 1. F. Perens („Olümpia"); 2. J. Kumm (Sindi); 3. J. Hendrikson (Pärnu).

Kergekaal: 1. H. Petermann (T.-L. „Taiuja"); 2. A. Soojaar (Sindi); 3. A. Tarapik (Sindi).

Keskkaal: 1. A. Künnapas (Sindi); 2. A. Puniorp (Pärnu); 3. A. Pool (T.-L. „Taiuja").

Poks.

Kärbeskaal: 1. A. Künnapas (Sindi).

Sulgkaal: 1. J. Soobik (Sindi); 2. E. Tamm (Pärnu).

Kergekaal: 1. A. Weide (Pärnu).

Kergekeskkaal: 1. R. Stamberg (Pärnu); 2. F. Hunt (Sindi).

Keskkaal: 1. H. Pähkel (Sindi); 2. E. Sang (Pärnu).

Seega Lääne-Eesti ringkonna 1932. a. meistrid: tõstmises — Perens, Hunt, Laater, Meesjärw; maadluses — Tomson, Undikas, Perens, Petermann, Künnapas; poksis — Künnapas, Soobik, Weide, Stamberg, Pähkel.

ETL tõstemeistreid.

Hiljuti Sindis ETL Sindi osakonna korraldusel peetud liidu tõstewõistlustel tulid meistreiks:

Sulgkaal: J. Kumm (Sindi), tõstesaawutis kogusummas 312,5 kg (60+47,5+55+65+85).

Kergekaal: F. Hunt (Sindi) — 378 kg (77,5+55,5+75+70+100).

Keskkaal: E. Sang (Pärnu) — 335,5 kg (67,5+50,5+55+72,5+90).

Poolraskekaal: M. Toomingas (Sindi) — 352,5 kg (70+55+60+72,5+95,5).

Raskekaal: L. Pusie (Sindi) — 342,5 kg (72,5+47,5+70+70+82,5).

Schneideri tsir on pankrotis.

Neapelis olnud maailmakuulus Schneideri tsirkus on jäänud pankrotti. Meie pildil üks wiimastest etendustest enne tsirkuse lõpuliku sulgemist.

Krediitpanga aktsionäride peakoosolek.

Uusi mehi panga nõukokku.

Teisipäewal ärapeetud Krediitpanga peakoosolekul kinnitati ühel häälel 1931. a. tegewuse aruanne, mille kohaselt 31. detsembril 1931. a. tasakaalus Kr. 32.402.654,37. Saadud kasust Kr. 332.304,09 on tehtud mahakirjutusi amortisatsiooni ning kahtlaste wõlgnikkude arwel Kr. 320.980,83 — ülejääk Kr. 11.323,26, otsustati kanda ette 1932. a. tulude ja kulude arwele. 1932. a. eelarwe tasakaaluga Kr. 1.507.416,93 wõeti wastu ühel häälel. Eelmise aasta kuludega wõrreldes käesolewa aasta kulude osa eelarwes on wähendatud 30% wõrra, seda operatsioonide kui ka administratsiooni alal.

Nõukogust langesid wälja wanaduse järele Fr. Aigi, keo saadikuks Rootsis, W. Lelkep ja R. Kann, kes oma kandidatuuri tagasiwalimiseks üles ei seadnud.

Nõukogusse waliti M. Juhkam, A. Nürman ja Joh. Zimmermann. Rewisjonikomisjoni waliti H. Maasik, A. Schipai ja M. Toser.

Koosolekut juhatas adw. A. Wegi. Aruannet ning eelarwet selgitas peakoosolekule juhatuse esimees G. Westel.

Lugege „Rünnak"

Eesti—Soome kunstinäitus

10. aprillist — 1. maini 1932.

Tarbunud waadetega konserwatiiwsetele inimestele ei meeldi ka rewolutsioonilisus, kuigi seda soobuse ta kaalpool seeb. Kunstnik, kui looja, aga niisi wõrune oiino inimene on amaete rewolutsionäär ja temale uute wormide, uute wäljendusawõitide awalikustamine olels samawõrdne kui tahaksime igapäewase maailma ja inimsoo edenemisele taba ette panna. Siis peaksime ka surmise, kui wana hawinemise ära keelama. Seda aga ei saa, ja sellega ühes ei saa ka keelata kunstnikule otsimist uute wormide enda loomingu awaldamiseks.

Ka käesolew Eesti Kunstnikkude Rühma näitus on üks selline uute wormide otsijate enduanwalduss. Kuni meie ka nii mõneski wäljapanekus tunneme oma arenenmatusele aru ei saada, siis ei saa selles ometi mitte kunstnikku süüdistama torgata, piagem küll ennast, et oleme weel sedawõrd wähe. Wõitlust on meie niiwõrd palju, et meie ei sunda kunstniku loomingusse tungida, ei sunda tema sügawamaid hingeawaldusi mõista ega temaga ühes tunda.

Käesolewa näitusega on meie kunstipublikule antud wõimalus tundma wuda Soome kunstnike sellel, kes meie rühma meestele lähedaied. Et nii teatud loominguline sugulus walitseb, sellele wihjab M. Laarmanni kirjutus „Pacwaleht" kunsti ja kirjanduse osas.

Rühma meeste töödest paistawad eriti silma C. Kruseeni ja Gori-Tõnissoni karikatuurid. Neist otse klassiliselt head näiwad Gori tööd. Mõlemad kunstnikud tundwad otse kui wõistlewat huumori loopsatuse ja soome rahwamisega oma töis. Waadelge waid Kruse — Jumala [illegible] maaeda kunsti [illegible]

on Grünewaldi kõrwal ning kolonnid Laipmann, Metsanurk, Koort ja Roda teisi.

Head on ka Johanson-Medo joonistused. Neis aga sundub rohkem maalijat kui karikaturisti.

Ahberg ja Laarmann mõlemad on senini truuks jäänud kubismile. Waremalt Laarmanni omis graafilistes töis wõis meeldiw olla, kuid tema hilisema aja maalingud tunduwad otsingutena, katsetena.

Ahberg on omis töis mahlakam, wärwiwärskem ja kompositsioonilt wõrratumalt huwitawam. Tema tööd, eriti „Rand" (nr. 1) on palju naudingulisem kui Laarmanni tööd, kes püsib Juan Gris'i jälendama tükib.

Blumenfeldt on esinenud uue waremnähtud tööga, misjugune midagi eriliist ei ütle. Kas ta wiimasel ajal ei tööta, wõi on tema loomingus mingisugune murrang aeg käile jõudnud, kuid esitatud töö on kahtlemata halwem isegi teistest warem nähtust.

A. Laigo ja L. Mey lammi ei anna midagi uut, mis erineks waremalt näitusil nähtust. Mey'ti pisli portree (nr. 47) on wäärtuslikult huwitaw.

Weel esinewad maalijaist Triik, Põllusaar, A. Weber ja kunstmeister Nikolai Triik. Põllusaar pisiportreedega akwarellis ja Weber maastikega õlis. Põllusaare portreed (50 ja 51) on wõrdlemisi ilmekad. Neis on märgata ilmselt N. Triik'i mõju, aga see ei tee halwa kui heast eeskujust wõetakse. A. Weberi kohta aga wõib ütelda, et näitus midagi ei oleks kaotanud, kui ta üldse ei oleks esinenud ... muide sedajama wõib ka soomlase Sipilä kohta ütelda.

Ewamoeda kunstiündmuseks on Nikolai Triiki esinemine. Kuna ta rida aastaid pole tema tööde kogulist näginud, siis huwiga ootsin kõigepealt tema wäljapanekud üles. Olin aga ootamatult petunud. Esinemine selja tööga — kaks suurt portreejoonistust, millede kohta ei saa ütelda, et nad oleksid head, ja kaks maastikku. Kas Triik sedawõrd Balkanilase tööga koormatud, et tal jõudu ei jätku loowaks tööks, wõi on siin mõned isied asjaolud mõõduandwad, igatahes on aga meie tüsedamat meistrit parimas kaduohi muutuda harilikuks igapäewaseks maalijaks.

Skulptuuri esitab rühma meeste hulgast waid Tannamees. Ega ei saa wõtta Koorti asju ja Husmanni keraamikat kuidagi skulptuurina. Tannamehel on hästi õnnestanud Jaan Tõnissoni, Tartu linnapea Linki ja P. Rüütli pead, kuna tütarlapse pea kuidagi ilmselt tardunuuna näib.

Husmann kes muuseas öeldud, noodlimaid pottkeseikausikesi on meisterdanud kui Koorti seda kunagi on suutnud, wõiks oma „naisewargi" ka rahuliste „Kodukäsitöö" alguale asetada. Sobiks sinna paremini kui kunstinäitusele.

Soomlasist esineb näitusel 7 kunstnikku. Omalt loomingult on nad mitmeti erinewad nii enda keskel, kui ka kaaseesindajaist eestlasist. Juba soomlastele reserweeritud ruumi sissesastudes erineb teistest rida töid, mida wäljapannud Uno Eskola. Näib, et see kunstnik oma kaasmaalasist on andekam. Ta töödest eriti huwitawad on „Autoportreega" ning „Walgus ja Wari". On stiili- kui ka wärwikindel maaliga ja tööd püüawad wcale näituse külastamisi kaua meeles.

Maastikus esitab Uno Alanko kaks meeldiwat maali. Näib aga, et kunstnik wiimasel ajal ei ole töötanud, sest üks töö on 1926., teine 1930. aastast. Teistest esindajaist on Ragnar Ekelund, Atte Laitila ja Aukkõ Ollila kõik

päraied maalijad, kes meie maalijaist waid soomlaste omase rassepärasusega erinewad. Ekelundilt on „Hoow", Laitilalt „Kompositsioon" ja Ollilalt „Armastaja laul" ning „Kalastaja" üsna wõrdlemisi meeldiwad maalid.

Neist kõigist aga on täiesti erinew Wäinö Aaltonen, kes kaldub futurismi, kuid mõningais töis on üsna täiel määral naturalist („Poja portree"). Sama kui meie Ado Wabbe, on ka Aaltonen oma „Minu Autoportreest", „Elamus kaljuridil" ja „Autoportreega", suurel määral huwitaw. Kasutab ta aga teistsuguseid maalijaid, siis kaob see omapära ja kunstnik muutub kuiwaks, mida selgelt märgata on „Poja portrees".

Wäinö Aaltonen on wälja pannud ka kolm skulptuurteost — küllaltki huwitawaid. Neist tugewaim on „Poiss ja tüdruk".

Üldiselt on Eskola ja Aaltonen esinenud kogu näitusel tüsedamate töödega.

S. Sipilä töödes tundub mulle palju abitust ja tehnika puudust. Ma ei saa ütelda, et sel kunstnikul puudub anne, kuid ka geenius ilma tehnilise oskuseta jääb ikkagi waid abituks katsetajaks. Imelik, miks ta oma tööd (nr. 117) on nimetanud „Kunstnikt". Wahtisin teda mitmest küljest, kuid tuisku ei leidnud sealt leps.

Näituse külastamist soowitan kõigile, kes meie kunstielu awaldustega sidet pidada tahawad. Ka wennasrahwa kunstiga tutwuneda on wähestel wõimalusi wäljaspool kodumaa piire. Käesolew näitus annab selleks wõimaluse. Kuigi see näitus ei ole mingi kunstiline suursündmus, omenigi omaistlobait on ta wägagi huwitaw.

Järelmärkus: Käesolew [illegible] on wiibinud sellekõrw, et ma [illegible] Laarmanni „Haige" (nr. 3) [illegible] dates ise haigeks jäin.

Jaan Rimmel.

RAADIO.

Neljapäewal, 28. aprillil.

Tallinn. 17.30 ajamänaja ärendus, lõpuks heliplaate. 18.30 ülekanne Tartust. 19 prof. P. Rammul'i mälestustund (ülekanne Tallinna konserwatooriumi saalist). Kawas: kõnelejd — prof. A. Tompanic ja G. Ernesaksalt, A. Arder (bariton) laule, prof. Bööde — tšellosoolosid, keelpillide kwarteti ettekandeid — R. Palm, H. Anton, A. Taat, A. Karjus. 20.10 ülekanne Tartust. 20.15 kontsert. Juhat. md. Ark. Krull. Kawas kergeklassilist muusikat ork. ja instrumentaalsolistide ettekandeid. Wahepeal lõbusaid laule helipl.

Tartu. 16.45 reklaami ja heliplaate. 17 ülekanne Tallinnast 18.30 wälise keele tund (prantsuse keel, mag. Silwet). 19 ülekanne Tallinnast. 20.10 Amatöörade ja ajaaänaja Rendus 20.45 ülekanne Tallinnast.

Lahti. 18 ohoe. 18.25 laul 20.05 ork. kontsert. 20.45 Ludwig Juht, kontrabass. Kawas: Kontsertwalds; Kontsert; Padira: Tuunilaul, Menuett. 21 ork. kontsert.

Stokholm ja Motala. 21 ork. kontsert. 23 ajawiitemuusikat.

Oslo. 18 ork. kontsert. 21 kirikukontsert. 23.15 zingli kontsert.

Kallundborg. 13 kellad, keelpillide kontsert. 16.50 kontsert. 21.10 sümf. kontsert. 23.30 moodi. tantsumuus.

Wiin. 16.30—17.30 ajawiitekontsert. 18 wene klawerimuusikat. 20.05—23 op. „Wictoria ja tema husaar".

Kaunas. 19 19.20 ajawiide. 20.45 sümfkontsert. 22.35—24 kontsert. Kawas: D'Albert, Tšaikowski, Bizet, Waltermann.

Warsiaw ja Katowice. 18.35 solistikontsert. 21.15 ajawiitemuusikat. 23 kontsert.

Königswusterhausen. 15. kontsert. 17.30 kontsert. 21 Joi. Handni koom. oop. „Rüütel Roland". 23.30 kontsert.

Langenberg ja **Köln.** 13 kontsert. 14 kontsert. 18 kammerkooli laule. 21.30 Rich. Wagneri „Siegfried" 3. akt. 23—24 teateid ja tantsumuusikat.

London ja **Daventry.** 13 kontsert. 13.45 orelikontsert. 16.30 kontsert. 17.15 ork. kontsert. 18.15 tantsumuusikat. 19.30 Haedeli klaweripalu. 21 ork. ja koorikontsert. 22.35 kammermuusika. 24 tantsumuusikat.

Leningrad. 7.15 hommikkontsert. 9 kontsert. 9.30 kontsert. 15 kontsert lastele. 15.30 kontsert. 20.30 ülek. raadioteaatrist.

Awaram turg Eesti kartulile Prantsusmaal.

Prantsusmaa on maksma pannud kartuli sisseweokeelu maadele, kus on awalikuks tulnud kartuli haigused. Nende maade seas on ka Inglismaa ja Saksamaa. Kuna sellega riikide arw, kes Prantsusmaale kartuleid saawad wedada, wäheneb, awaneb Eesti kartulile Prantsusmaal palju awaram turu wõimalus.

Tööliste teater.

Heinrich v. Kleisti kolmewaatuseline, wahemängudega komöödia „Lõhutud kruus", mille etendus arwustuse poolt üksmeelselt hästi wastu wõeti, tuleb neljapäewal, 28. aprillil s. a. teistkordsele ettekandele. Kuna lähinewa hooaja lõpu tõttu käesolew lawastus jääb ainult wõrratud arwu etenduse, tuleks publikul silmas pidada eelolewaid etendusi, et näha seda kõigiti waatamisväärt lawastust ja lawastust.

Hinnad harilikud. Algus kell 8 õhtul.

Teaatribüroo.

„Estonia" teater.

„Würst Igor" wiimast korda.

Neljapäewal, 28. apr. etendub wiimast korda Borodini „Würst Igor". Omapärane muusika, hiilgaw ballett (tantsud polowetsi tantsud), huwitaw lawastus ja tunnustatud ettekanne, mis sellele ooperile kõigil etendustel teenud suletamata tunnustuse. Otsustatud anda talle erilisena tänuks sellena etenduseks ka sel wiimasel etendusel. **Alandatud hinnad.**

Reedel, 29. aprillil 7. korda alandatud hindadega Jaan Metsa komöödia „**President Nuiatust**".

Teaatribüroo.

Altkäemaksuwõtjate nimesid ei awaldata.

Rootsi tikutrusti ja ta juhi Iwar Kreugeri asjaajamist juurdeldes leiti dokumente, mis tõendab, et tikumonopoli hankimisel on trust maksnud mõningate riikide tegelastele altkäemaksu. Mõneldi kõigepealt seitsmest Poola riigitegelasest, kes kuuluwad praeguse diktatuurimeeste jõuku ja etendawad silmapaistwat osa. Niipea kui need andmed pääsesid ajalehtedesse, on astutud, nagu mõned wälislehed kirjutawad, asjasthuwitatud riikide esindusteta kaudu Rootsis sellekohaseid samme, et wõõrriikide altkäemaksuwõtjaid mitte ei paljastataks, sest olewat ärisaladus.

Muidugi oleks riiklikudes huwides, kui kõik need altkäemaksuwõtjad awalikkuse ette tuuaks, kuid nad näiwad olewat nii mõjuwõimsad, et suudawad oma nurjatust warjata.

Põgenemine rahwuslikust keskerakonnast

Hiljuti teatas hulk põllumehi, et nad rahwaerakonnast lahkuwad, sellele on järgnenud nüüd põllumeeste kogude-koonduse lehtedes korduwad kuulutused, milles küll rahwa-, küll tööerakonnast lahkumisest teatatakse.

Kole tornaado Ameerikas.

New-York, 26. aprillil. Nashwille ja Waldosta linnakestest Georgias käis täna üle tornaado, mis lõhkus maju ja murdis maha puid. Kahekso inimest on saanud surma ja hulk haawata. Maal on lõikus suurelt osalt häwinenud.

Kolm purustatud pead.

Lõhkuw hobune wigastas kahte meest, mootorratas purustas ühe pea.

Teisipäewa õhtul kella 8 paiku hakkas töömoorimehe Karl Ole hobune Kaarli puiesteel lõhkuma, kusjuures ta otsa tormas 74-a. wanakesele Otto Rammusale. R., kes teel oli Meriklubisse, kus ta öövahiks, sai peast raskesti põrutada ja toimetati poolmõistusеta olekus Greiffenhageni haigemajja.

Lõhkuw hobune tormas sealt edasi ja ajas wankri ümber Tõnismäel, haridus-sotsiaalministeeriumi maja ees. Woorimees Ole, kes tublisti wiinastanud, kukkus peaga wastu tänawakiwi ja sai raske haawa pähe. Ka O. toimetati haigemajja.

Samal õhtul toodi keskhaigemajja August Jürisson, kellel raske haaw otsaesisel. Jürisson oli kukkunud mootorrattalt.

Pidulik kontsert

korraldatakse 1. mail kell 8 õhtul „Estonia" kontsertsaalis, kus esinewad Tenno Wironi (tenor), R. Kirkmann (sopran), sümfooniaorkester ja segakoor R. Goldschmidti ja P. Tammewerski juhatusel. Eeskawas R. Wagneri awamäng „Rienzi", H. Wunschi modernsümfoonia „Sepatöö", uuemaid segakoori laule ja muid palu. Pääsetähed äärmiselt odawad — 15 sendist 75 sendini. Eelmüügil Esto-Muusika äris.

Lugege „Rahwa Sõna!"

Karjasaaduste hinnad ilmaturul.

Kõik hinnad madalad.

Nädala algul Londoni turul hinnad langesid kõikidel wõidel. Tendents oli kindluseta. Selle põhjuseks oli wist suurema kwantumi saamine Uusmaakaarest sel nädalal. Wõi üksikmüügi hinnad on praegu õige madalad. See asjaolu ergutab tarwitust.

Peekoniturn tendents oli õige loid ja hinnad Taani ja Rootsi peekonile langesid 2—4 sh. wõrra.

Munade nõudmine on tagasihoidlik ja hinnad kõik madalawad.

Wargad raudteelase kanalaudas.

Raudteetöölisel Karl Keldersild, kes elab Tapa ja Tamsalu jaamade wahel raudtee majas, warastati kanalaudast üheksa kana ja kukk.

Rongis näpati rahakott.

Elias Hoffilt, kes sõitis Riiast Tallinna, warastati rongis rahakott. Selles raha ei olnud, waid ainult laks wäljaantud weksit ja isikutunnistus.

„Segodnja" aknad löödi sisse.

Riia, 27. aprillil. Riia Wene lehel „Segodnjal" wisati eile kaks akent kiwidega sisse. Kiwid olid mässitud paberisse, mis sisaldas kommunistlikke wägilauseid. Kahtlusalusena wangistati keegi noor kommunist.

Wastutaw toimetaja E. Särje.
Wäljaandja Kirjast. „Rahwa Sõna".
Kirjast. o-ü „Täht" trükk. Tallinn.

Õige aeg on tellida „Rahwa Sõna" 1. maist 1932. a.

Estonia teater

Neljapäewal, 28. aprillil
Kell 1/2 8 õhtul
Wiimast (17.) korda
alandatud hindadega
Würst Igor
A. Borodini oop. 3 vaatuses.
Pääsetähed Kr. 1.75—20 s.

Reedel, 29. aprillil
kell 1/2 8 õhtul
7. korda alandatud hindadega
President Nuiatust
Jaan Metsa komöödia 3 w.
Pääsetähed Kr. 1.00—10 s.

Tööliste teater

W. Tartu maantee 25 (wana „Estonia")
Kesknädalal, 27. aprillil
Wene Näitlejate Koondise ettekandel wene keeles
„Kahjulik element"
W. Schkwarkini kom. 5 p.
Pääsed 30 s. — 1 kr.
Algus kell 8 õhtul.

Neljapäewal, 28. aprillil
„Lõhutud kruus"
H. v. Kleisti kom. 3 waat. wahemängudega.
Hinnad harilikud.
Algus kell 8 õhtul.

Korter

üürile anda Kuninga tänwal, 2. korral, 5 tuba (nende seas 2 saali) eestuba ja wannituba, wabaneb 20. juuniks. Soowikorral wõib ka warem saada. Näha iga päew kl. 10—12 ja 3—5. Küsida Karl Jürgenson, Kuninga t. 5.

„Rahwa Sõna"
tellimisi wõtab wastu
Ahja Kõnnu kirjatalus
Jaan Kiljak
Kastre-Wõnnu.

„Rahva Sõna"
üksiknumbrid müüb
Jõgeveste, Parvel
Joh. Laos

Antsla
raudtee jaamas
„Rahwa Sõna" müügil
juba kell 1/2 8 hommikul.

Wärske „Rahwa Sõna" müügil kõigis raudteejaamade raamatukappides.

EHITUS-TALASID

I

Suur partii igast mõõdust kohale jõudnud. Hinnad odawad.

EESTI A.-S. C. SIEGEL

Tallinna, Lai tän. nr. 27.

Esitused: **Tartus**, Jaani tän. 16—6. **Pärnus**, Martna 8.

Tähtis kõigile töölistele!

Ameliühisuslik liikumine meil ja wälismail.

E. Joonas.

Hind 10 senti.

Eestimaa Tööliste Keskliidu wäljaanne nr. 1.
Ladu: Tallinn, W. Pärnu mnt. 31

Teadaanne valijatele.

V. Riigikogu valimiste Tallinna Ringkonna Komitee teatab, et Komitee asub Pikal tänaval nr. 6, Tallinna Linna Statistikabüroo ruumides, kus wõetakse wastu kirjalikke ja suusõnalisi kaebusi ja proteste. Vastuvõtmine kella 8-st hommikul kuni kella 9-ni õhtul.

Tallinnas, 27. aprillil 1932.

Komitee juhataja, linnapea (allkiri).

Sekretär (allkiri).

TALLINNA RAHWAÜLIKOOLI ASENTS

Erakorraline loeng
Tallinna Rahwaülikoolis
S. Kloostri tn. 16.

Neljapäewal, 28. apr. kella 7—9, Dr. H. Mäe:
„Põhjamaade uurimine"
(Loeng ühes filmidemonstreerimisega „Graf Zepelini" lennust Põhjanabamaadele).
Juhatus.

Lugege „Rahwa Sõna"